

Пријоморске новине

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXVII • БРОЈ 429.

БУДВА, 31. АВГУСТА 1998. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ВЕЧЕРЊЕ НЕБО

Сјенке неба већ падају по свему што баш није наш идеал - по резултатима који су у много чemu моћи бити боли. Сјај сезоне ипак није онакав какав нам се чинио на почетку, тун слатких малих расјеваних љосију - љичица из иностранства. Али радоочекивани иноштурисци нису дошли јер их не привлаче наше кавезнуше жеље већ обија љургера истине о нама самима и нашим крвицама. Треба бити и сретан и вјешти, па уловити вјештар. Ми то нисмо. Наша једра су савијена у кайарке да би нам лађе, умјестио да шону, иловиле у затрљај свијешту.

Но, да, на вечерњем небу нашај супериорног нехаша и презира према свему друштвеним што мањом радијо на основу личног интереса а не савјесни, румене пруге шарају далеки зајд и осјећањем извјесног задовољства. То преба рећи, не само да се каже која добра ријеч, већ да се још једном назначи значај домаћег госта. Он ипак, годинама, сијашава јујослома и туризма од пропаганда у његовом пуном оригиналу. У складу са угодним клишејима у бирању онај што ћемо му понудити, дочекујемо ћа и исирајамо обећавајући му све, а нудећи много мање.

Сваки љургистички посленик, неуљејшаној друштвеној и недруштвеној себе морао би, ако хоће да се бави љургизмом, да види на вечерњем небу завршене главне сезоне и да осклони своје лоше навике. Нажалост, све више је оних у сваком нашем посулу, па и у љургизму, који прийадају, индикативно социологом, Баба-Јулиног јуку љургистичаца и нерадника. И тај љерначи, телефонима запојасани, мобилни јук са искривљеним вратишвима, који вјечиш телефонира по улицама, на тијаџи, за кафанској столом, у ходнику, у возњи, својим љургистичним дозивањима преко телевизора квари слику нашег вечерњег неба. (Изнад затвореног троба љишина. У нечијем цеју зајони телефон. Његов звук продуби љишину.

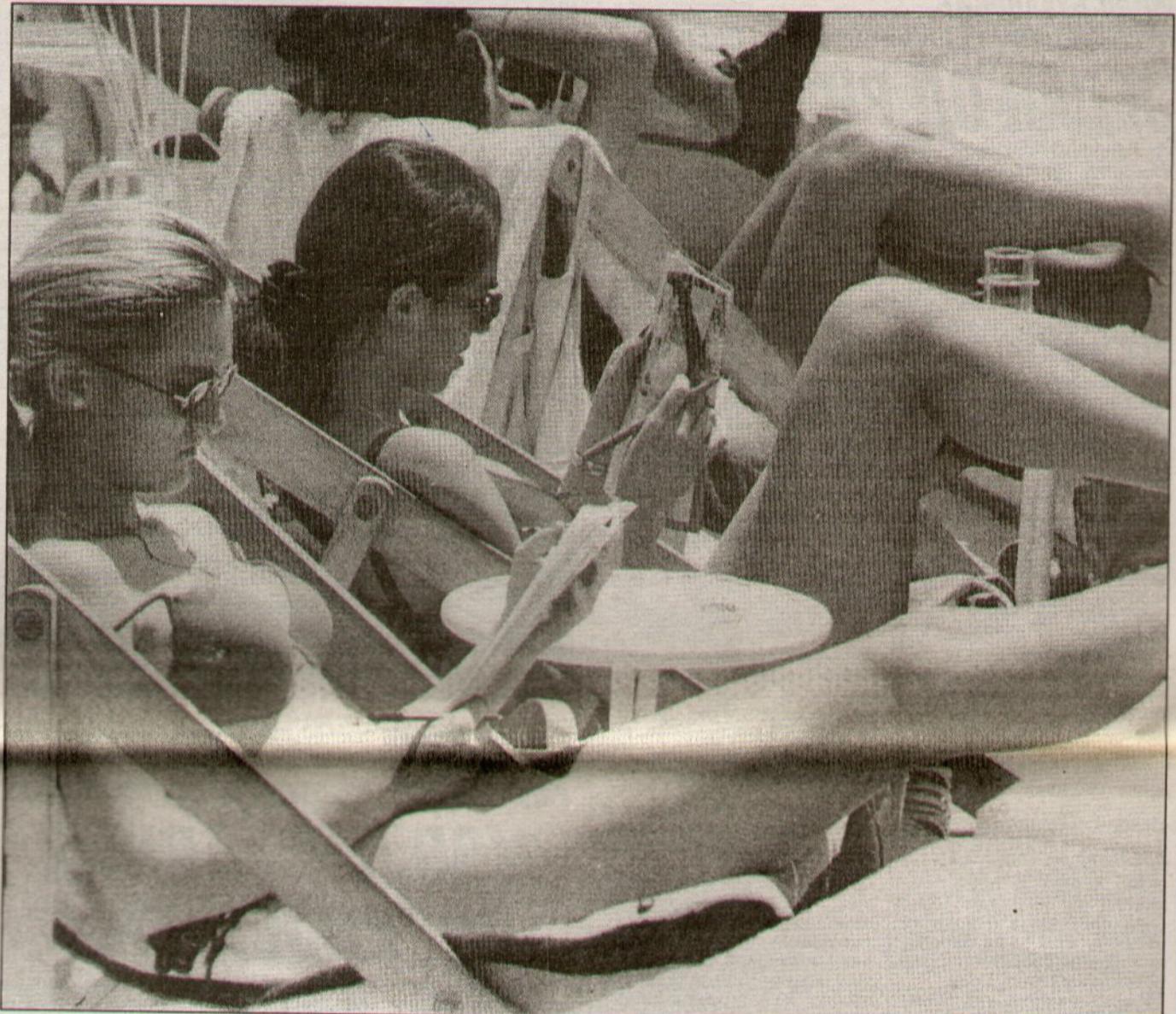
- Тао, мачка! - јави се власник. Покуша да се склони и најправи неколико корака усташану.

- Добро, добро, Олга. Шта хоћеш? - ћошово викну. - Ол' ћа?! - Тај премен ружне љускове оствара нај затвореним тробом. На главом вечерњем небу.

Са другој локвања одлазе у вечерње небо љасови наше лејенгарне разнодушности према култури. Свеједно што се неки њени љесеници хвале да су ове сезоне урадили етнохалне сјивари. Показују да су самосвјесни и своји, будући да у приватном животу нијесу ни моји ни наши. Нишића се суштинско ни право овоја љећа није десило у култури. Све је претпостављено да је једне прехваљене, а прескуће, културне манифестације која је сасвим пошила све друге облике културних активности. Једно имамо превише, а другој премало. Ко је, осим нас, чијаша или ћега цијелог секторног љесца? Каква је његова суштинска лијепарна торука, претресивно хумана и револуционарно универзална, без обзира на изјаве онај ко ћа прененади, осим што је посмодна, квазимјејничка, недоживљена?

Залублен у вино, а не у долећи љесци, ипак се радујем вечерњем небу и бачвама новог црног вина. Стиже његова сезона, јесен, која нас до изјесне мјере ослобађа блескавог и заморног сјаја љећа. И вјаља, уз ојојне гарове, приморава да у доколици размислимо колико поштујемо све оно, па и вечерње небо, што изнад нас.

Бошко БОГЕТИЋ

У ОВОМ
БРОЈУ

• ДОМАЋИ ГОСТ ИЗВУКАО
СЕЗОНУ

(СТРАНА 3)

• ЗАВРШЕН XII ФЕСТИВАЛ
ГРАД ТЕАТАР

(СТРАНА 12)

• ЕРИХ КОШ:
УЗГРЕДНЕ ЗАБИЉЕШКЕ

(СТРАНА 9)

• МАТИЈА БЕЂКОВИЋ:

СРЕШЋЕМО СЕ
СА СТВАРНОШЋУ

(СТРАНЕ 7-8)

• ЧЕДО ВУКОВИЋ:
ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

(СТРАНЕ 10-11)

AQUAMARK
www.aquamark.cg.yu
PRESENTACION
BUDVA
www.budva.cg.yu

IN MEMORIAM

МИЛУТИНЛАЛИЋ (1949 - 1998)

У Подгорици је 19. августа, послије тешке и краће болести, умро Милутин Лалић. Рођен је 5. октобра 1949. године на Цетињу. Завршио је Економски факултет и послиједипломске студије у Београду. Био је радно ангажован у Институту за међународну политику и привреду у Београду и предавао на Факултету за поморство у Котору. Био је први директор Агенције за преструктуирање привреде и страна улагања. За потпредсједника Владе биран је у три сазива.

**МИЛО ЂУКАНОВИЋ,
ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ:**

ЈЕДАН ОД РИЈЕТКИХ

(...) Вријеме с почетка десетих у Црној Гори остаће запамћено и по личности Милутина Лалића. Црна Гора, као и сви ми, имала је срећу што се Милутин Лалић од почетка укључио у те процесе. Био је интелектуалац који није желио да остане по страни, већ је храбро и мудро, стајало и промишљено, да непропајенив допринос обнови црногорске државности и државног достојанства Црне Горе. У вријеме многих политичких ломова умјо је да нађе заједнички језик и са људима који другачије мисле, увијек тражећи оно добро у њима, свјестан чињенице да Црна Гора не смије дозволити себи да олако расипа своје људске и интелиектуалне потенцијале. Милутин Лалић био је научни радник и професор који је међу првима схватао да не може бити напретка ни приближавања развијеном европском простору без радикалне промјене својинског односа и приватизације, без корјених економских реформи и социјалне функције државе у тим процесима. Храбро је први прихватио да у Влади Црне Горе организује и води те послове, што је на одређени начин био пионирски подухват у Црној Гори.

У вријеме најтежих политичких сукоба, када је одлучивана судбина Црне Горе, и трасирана њена демократска будућност, Мишко Лалић је без колебања био међу ријеткима и најређима који су знали да препознају суштину и значај тих процеса. Политичка снага Мишка Лалића извирала је из његовог интелектуалног бића, људске постојаности и ријетке

тврђња великом римском филозофи Сенеке, да су цима живих, онда се и филозофија смрти. Мишко уселио је у наша српске гробовије мртвих у српској култури.

РАДЕ ГРЕГОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ БУДВА:

ЧОВЈЕК ЈАСНИХ ОПРЕДЈЕЉЕЊА

Са безграницним осјећањем туге и жалости Будва је примила вијест о смрти Милутина - Мишка Лалића, потпредсједника владе Републике Црне Горе и нашег уваженог, цијењеног и племенитог суграђанина, који је након краја и тешке болести хије преминуо у Подгорици.

Неумитном судбином и тешком болешћу одиста је рано прекинут његов животни вијек у тренутку када се од њега још много очекивало и захтијевало. А очекивали су то заиста многи који су у његовом присуству осјећали сигурност - од његових најближих и најрођенијих, па до бројних институција у којима је био радио и професионално ангажован. Очекивало је од њега много тога и Република Црна Гора и њена Влада, а надаје његова Будва, не слутећи да ће он у 49. години живота, у напону интелектуалних стваралаčких и радних могућности отићи на вјечни починак.

Како то, нажалост, често бива - отишао је када је највише требао. Из његове честите и часне биографије веома је тешко издвојити детаље који би најречитије говорили о његовој личности, а да му се при томе не учини неправда и прича о њему остане недочрена.

Ми, са којима је корачао истим путем у будућност, наставићемо нашу заједничку битку са жељом да остваримо и његове снove. Ако је истина, а јесте,

вјек јасних и чврстих моралних опредјељења. Имао је истанчан осјећај за правду и разумевање других. У његовој племенитој души није било резерви према било ком човјеку. Вјеровао је да је неиспрпна доброта коју је посједовао и настојао да пренесе на друге, вреднија од свега.

Они који су на било који начин контактирали са њим, који су га мање или више познавали, памтиће га по благој природи и некој магијској моћи да тихо, ненаметљиво, са пуно размијавања, саслуша, упути и да поради.

Његове бројне обавезе и радио ангажовање нијесу прекинуле те невидљиве, али чврсте, везе са пријатељима, друговима, познаницима. За све њих је имао довољно времена када је требало.

Његов изненадни одлазак представља велику пражину, особито данас када смо сучочени са многим тешкоћама.

Мишко је био стамена личност, јасних и чврстих моралних опредјељења. Високи службени положаји на којима се налазио нијама нијесу утицали на његов однос према људима.

Остало је записана мисао: „Имали смо људе, цвијеће у пољани, имали смо људе, храшће у планини, имали и

вама их дали. Што тражите још од нас, гробови?”

Наш Мишко је био и цвијет и храст, био је њежан и разуман, али и чврст и одлучан.

Код великог броја људи који су га знали оставио је широк траг, препознатљив по својој ненаметљивости, а опет постојан, близак у људским односима и надасве стручан у професионалном смислу.

Одговоран и темељит, свестрано образован, широке културе и господских манира врло је брзо стекао неограничено повјерење и по-

штовање свих са којима је контактирао.

Остали смо без изузетно способног и поштеног човјека чији је однос према раду и људима био сличка његове личности.(...).

Мишко данас одлази, али не напушта Будву јер је много тога његовог уткања у живот овога града којег је много волио и увијек му се враћао. Његовом смрћу се још једном потврдила првоженост, судбинска безвредност за његову Будву, па никада није чудно што је изабрао да у њој вјечно и у миру почива.

ЈЕЛИЦА МИНИЋ, ЕКОНОМИСТА, БЕОГРАД:

ПЛЕМЕНИТА ВЈЕШТИНА И НАДАХНУТА БОРБА

Милутин Лалић се непосредно дружио са историјом свога времена. Био је човјек праксе, али и човјек са визијом. Познавао је и дубоко разумeo процес историјских мена - процес транзиције - и све његове изазове и ограничења. На стручној и политичкој сфери Црне Горе и Југославије нема многих који су у овим тешким временима оставили тако достојан траг. Био је један од кључних учесника у обликовању реформске политике у Црној Гори, личност која се у стручним и политичким расправама о путевима и конкретним корацима неопходних реформа храбро сучавала са најтежим изазовима.

Лалић је релано видео сву будину понору пред којим се ова земља нашла. Његова широка култура, богата реч и лако перо чинили су од његовог стручног и политичког ангажмана племениту вјештину и надаћнуту борбу. Испољио је умеће покретања и остваривања промена у крајњем ограничном простору једне изоловане привреде и недефинисане државе, у којој се не поштују закони и институције. Био је међу реткима који су настојали да успоставе ред и смисао у окружењу у коме се све руши и распада.

Лалић је познавао сплет интереса, њихово манифестиовање и дугорочне ефекте. Уложио је огромну енергију и знање да, бар у малој Црној Гори, окрене коримло у другом правцу, ка некој миријој луци. Своју стручну каријеру почињали смо једино у Институту за међународну политику и привреду, у Београду. Имао је талента за науку и високе професионалне скрупље, чак и код првих почетничких задатака. Имао је лепу креативну интелигенцију. У стручнији су му били страни свако некритичко мишљење, преписничка скрибоманија, прича приче ради.

Била му је страна мистификација знања и делања. Био је једноставан, искрен и богат човјек. У складу с тим је мислио, радио и живео. Много тога се од њега могло научити. Као и његови бројни пријатељи и поштовачи имала сам среће да баштиним део његовог знања, мудrosti и доброте које је несебично делио с другима.

Његов одлазак је велики губитак за стручну каријеру, за привреду и политички живот Црне Горе и Југославије, за његове колеге и пријатеље. Започео је пројекти који се морају наставити и у којима ћемо моћи, кад год се будемо осврнули, да се ослонимо на Лалићево дело.

ЈАСНА Ч. ВУКОВИЋ, КЊИЖЕВНИК, ПОДГОРИЦА:

ВЕЛИКИ МАШТАР И ПРЕГАЛАЦ

Мишко Лалић, изузетан човјек и хуманиста, био је велики маштар и прегалац на стазама својих идеја о друштвеном напретку. Част ми је што сам га по-

**ФИЛИП ВУЈАНОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ВЛАДЕ
РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ:**

УСЕЛИО СЕ У НАША СРЦА

(...) Мишко Лалић је странце свога живота исписио венаметљиво и лако, али богато и садржано. По свакој људској и божјој правди та прича је морала да се заврши животом стварајућег рибара који ће рибарији између мора и неба, између ноћи и јутра, између обале и пучине, увијек задовољан успоменама због којих је вриједно живјети. На жалост, много тога у нашим животима се не завршава ни по људској ни по божјој правди.

Његови пријатељи, који су у свим овим мучним и тешким годинама са њим

радили и дружили се, знали су да је послије свих дугих и напорних дана морао поћи у своју Будву, у своју породицу, у своје уочишице, којима је свим бићем и без остатка припадао.

Тешки и трајни бол његове мајке, супруге, кћерке и сестре мора да ублажи велика љубав коју им је поносио што су га имали.

Ми, са којима је корачао истим путем у будућност, наставићемо нашу заједничку битку са жељом да остваримо и његове снove. Ако је истина, а јесте,

АКТУЕЛНОСТИ

НА КРАЈУ ГЛАВНЕ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

АТРАКТИВНИ И ОПАСНИ СКУТЕРИ

До прије пар година једина врста рекреације, поред пливања, на Будванској ривијери била је и вожња сандолина и педалина. Сваки турист је по веома приступачнији цијени могао да привучи себи ту врсту забаве. Осим тога, пошто вожња сандолином јача мишићи руку, а педалином ногу, ово је био и веома атрактиван вид спорта на води.

Данас се, нажалост, све мање могу видjetи жути и плави плутајући објекти. Умјесто њих, нарушајући безбедност купача, великом близином по води јуре скuteri. Трошке бензин, а прве снагу из карбуратора јачине 900-1000 кубика. То значи да развијају брзину од 40-50 миља на сат, или када би смо то претворили у километре по сату - 70-80 km на час. Пошто се сваке године усавршавају, постоји тенденција да им се брзина изједначи са аутомобилском. Из тог разлога, возачи скuteri треба да буду опрезни и искусни јер при великој брзини сваки погрешан покрет може довести до неизгода, чак и смрти.

С обзиром на велике предности које се односе на јединственост у рукохвату и на брзину, скuteri су веома атрактивни. Из године у годину, на нашим плажама, све је већи број ових моторних пловила које недовољно стручни возачи чине опасним. Цијена њиховог коришћења је прилично висока и износи 50 њемачких марака за тридесет минута вожње. На мјестима за изнајм-

љивање постоје лица која дају упутства за коришћење као и сва могућа упозорења, али то изгледа није довољно ефективно за возаче.

Повод за ову причу о скuterima су два смртна случаја која су се љетос догодила у Будви. Прва незгода се десила током невремена на и прилично узбурканог мора када није препоручљиво возити скuter. У другој несрећи су глисер и скuter наплетјели један на другог при великој брзини. Чаршијска нагађања: како, зашто, ко је крив, била су бројна и различита, али ми немамо ни намјеру, нити право да залазимо у чињенице или да неког осуђујемо.

Само апелујемо на власнике скuteri да што ажурирне пруже неку врсту обуке возачима како би им, евентуално, могли издати дозволе. Такође, било је згодно да корисници скuteri процијене своје могућности и способност у руковању, наравно уз велику пажњу и поштовање простора за купаче. Поводом свега овога и Морско добро Црне Горе би могло предузети неке кораке, као нпр. ограничите или означити зоне за несметано коришћење скuteri. Тиме би се обезбиједили како возачи, тако и купачи.

Пошто је ова сезона на смаом крају, надамос је да ће се идуће године сви који уживају или имају користи од овог задовољства што ефикасније позбавити питањем сигурности пулпартног плаваја.

Ана КОСТОВИЋ

Поштребно је искршено и ојрез

РЕКОРДНА ТЕМПЕРАТУРА

У Будви је 6. августа између 13 и 14 сати, измјерена највећа температура од када се она мјери у нашем граду.

Живин стуб се тога дана попео у термометру до 38,2 степени Целзијусових. То је знатно више од највише измјерене температуре (36,7 степени Целзијусових) 1940. године, рекао нам је Ивица Вукчевић, шеф Хидрометеоролошке станице у Будви. По његовим ријечима, тога дана влажност

ваздуха је била релативно ниска, између 12 и 28 процената, па су, срећом, тропску врућину људи лакше подносили.

Тих јутара, температура ваздуха у осам сати већ је дотизала 32 степена.

Високе температуре, незабиљежене у Будви у последињих сто година, посебно су погађале житеље и туристе у насељима на височинама, пошто је током августа долазило до честих несташица воде.

Р.

ДОМАЋИ ГОСТ ИЗВУКАО СЕЗОНУ

Домаћи гост - мада се то и очекивало прије него што је је лјето кренуло - извукao је овогодишњу сезону не само на Будванској ривијери. Због поznatih događaja na Kosovu, ali i drugih problema sa kojima se suočava naša zemlja, izostao je veći broj stranačaca. Mada ni naivjevi optimisti nisu очekivali da će ova godina protreći u znaku masovnog povratka na plaze Budvanske riviјere (takođe i ostalot dijela Primorja) gostiјu iz zapadno-europskih zemalja, posebno Njemačke, prema sklopljenim ugovorima u predsezoni trebalo je da u ovdašnjim hotelima stranici ostanju više od 100.000 noćenja. Aranžmani srećom nisu otkazani, stranici su dolazili u Budvu, Bečići, Sveti Stefan i Petrovac, ali u znatno manjim grupama od planiranih, tako da je izvesno da planirana cifra neće biti realizovana.

Стigli su domaći gosti, masevno kao i svih godina do sada. Da li ih je moglo biti i više (iako svo vrijeđenje na početku sezone nije bilo ujedno sredstvo za privlačenje), нашa riviјera, bar što se privatnih kuća tice nudi je svoj ne bаш занемarljiv broj praznih soba) остајe da se - izanalizira. Neki turistički posljenici, među kojima je i ikskunski Velički Zolak, koji se nalazi na челу Turističke organizacije Црне Горе, ali i drugi, misle da su dobro potrošeni. Поводом свега овога и Морско добро Црне Горе би могло предузети неке кораке, као нпр. ограничите или означити зоне за несметano коришћење скuteri. Тиме би се обезбиједili како возачи, тако и купачи.

Пошто је ова сезона на смаом крају, надамос је да ће се идуће године сви који уживају или имају користи од овог задовољства што ефикасније позбавити питањем сигурности пулпартног плаваја.

Саво ГРЕГОВИЋ

• Добра, али кратка посјета, сезона са високим темперaturama и поновним недостатком воде у појединим насељима, разновrsna ponuda i приличno loša vanpansionska potrošnja, као i велики број неevidentiranih gostiјu, bila bi, u naokrajevem naznakama, karakteristika ovogodišnje turističke сезоне na Budvanskoj riviјeri.

Посјetu је, заправо, тешко поткријепiti бројкама јер је званиčna statistika registrisala u zemitu sezone nešto više od 35000 turista. Све процењene turističke posljenice, па чак i pojedinim zvaničnim službama su, međutim, говориле da se tokom avgusta na Budvanskoj riviјeri u svim vidovima smještaja nalazišlo oko 100 hiljada gostiјu. Да су te proceњene bile pričilno tache, potvrđujuju i da sada nезabilježene guske na plazama i šetalištima, bavili su i terasama brojnih restoran i hotela. На паркинг просторима тешко се могло naći слобodno mjejsto, чак i na zelenim površinama i grad je bio prostro blokirani automobilima.

На Budvanskoj riviјeri је i ove sezone boravio otprilike broj turista koji su prisustvili posredstvom velikog broja ilegalnih agencija. Тако ће i ove godine državna kasa ostati sironašnja za огромan iznos novca od neubrane boravista.

Понуда је ove sezone bila pričajena svim strukturama sa širokom mogućnošću izbora, ali je очito da su цијene u nekim ugostiteljskim objektima биле приличno visoke i neprimerjene platnjem mogućnostima domaćih gostiјu. Зато није ни чудо што се većina ugostitelja žali na slabu vanpansionsku potrošnju.

Треба istaći i sadržajan program kulturnih događaja, posebno kada je riječ o kvalitetnim i ra-

družih pogodnosti koje су dobar mamoč za potencijalne goste,

koji nikad ne ostanu dužni. Но, umjesto toga događalo se, ili bolje rečeno ponavljana je stara praksa, лов на мутном, usred špiča. У данима kada je bilo uživo na plazama, kvalitetom ugostiteljskih услуга и опшtom хигијенom. Уједno smo za-

bilježili шта turistički radnici

mislile o posjeti ovogodišnjih

gostiјu, upoređujući их sa prošlo-

godišnjim. Dobili smo zanimljive

odgovore. Utisci turista izgledaju

ovako:

МАРКО МИЛОВАНОВИЋ, Београд:

- Сваке године љетујем у Budviju

mi se grad veoma dopada, a na-

ročito plaze. Smješten sam u pri-

vatnom apartmanu, ali u њemu ne-

može dobiti funkcionalnog pro-

stora. Turistička ponuda, као i

noćni живот su odlični, dok je

usluga uglastom loša. Што се тиче

хигијене grada u globulu je dobra,

izuzetke, bilo je i оних који су

neprestano гуњави за гостима

upozoravajući ih da превише

palje svijetla, da се туширају

преко мјере, да гласно приčaju

izjutra ili s veceru i koje

sta drugo. Све оно што је један

domaćin ne bi smio, ili ako

već mora, урадио bi na сасвим

drugim начином. Misleći naравno

prije svega na to da сезона ту-

ризma dolazi i dogodine, da се

lijepla riječ dalje чујe, a ru-

žna још даљe. У трици за за-

domaće je potkrađaњa i na drugim

punktovima где је гост

trgovač, ручавао, забављао се,

одмарао... О тим и још многим

"ситницама", требаје, а за то

не имати времена доста, да

размисле сви који учествују у

формирању turističke ponu-

de. Јер туризам је инак збир-

ситница које чине да одмор

буде или лијеп или ружан

do nezaborava.

Саво ГРЕГОВИЋ

•

СЛОВОДАН ВУЛЕВИЋ, власник

lance buтика "Polini":

- Сезона је идентична прошлогодиšnjoj.

Било је иностраниh туриста,

али је ipak preovladavao domaći gost. Купци су веома задовољni uslugom i cijenom lukezusne

garderobe bez zognskog snijeka.

СНЕЖАНА ЂИВУЉСКИ, аген-

цијски radnik:

- У turističkoj agenciji uviјek

ima posla, jer se porod u sljedećem

putovanju.

ДАМИР МАКСИМОВИЋ, ugosti-

teljski radnik u restoranu "Mo-

đan".

- Posjet u našem ugostiteljskom

objektu je svake godine ista. Zbog

nedostatka ugostiteljskog kadra u

nekogodišnju smo da uslujimo sve

goste na vrijeđem. Zbog toga ima če-

sticu negodovanja. Задовољni smo

posjetom i ako je sezona veoma

kratko traja.

По одговорима anketerih може

se zakuciti da ova sezona nije bila

onakva kakvu su очekivali turisti

i domaćini. Kasno je počela i

kratko traja.

АКТУЕЛНОСТИ

ПЕРОМ И КАМЕРОМ

СЕЛЕКТИВНА
ПОНУДА

Будва, која је истински морски центар југословенског туризма, има селективну понуду. По систему „за сваког према цепу“. И ово љето је показало да у нашем граду могу одмарати, гости се и забавати у ексклузивним објектима они чији су новчаници дебљи, али да итекако има мјеста и за one који су једва сакупили нешто новца да дођу на море. У one чији је основни мото „добр

промет, добра и зарада“, спадају ресторани „Кангаро“ и „Ирена“ где су гости добијали свежу храну (кувана јела, роштиљ) за 18,27 и 35 динара. Уз врхунску услугу.

Има дакако и оних који су, слично неким издаваоцима соба, повећавали цијене у шпицу и сличним „потезима“ загорчавали живот гостима. Њих нећемо помињати, увјерени да ће себе лако препознати.

СКУТЕРИ, РАМПЕ,
ПАРКИНЗИ...

Можда више него иједног љета досад, испред наше обале одвијале су се опасне трке глисерима, скутерима и другим брзим пловилима која су улијетала међу купаче. Један Будванин је рањен, други је изгубио живот... Претстрашених гостију и домаћина било је на хиљаде. И овде нису поштовани прописи о ограђивању плажа (два, три изузетка), о дозволама за управљање чамцима и други. Из Лучке капетаније се жале да су њихови чамци (слично је и са полицијским и онима које користи инспекција) преспори да улове преступнике који су редовно бежали, пошто би

учинили неки прекршај. Јетос је било и више аутомобилских удела него раније. Срећом не са тежим посљедицама, али доволно да одмор многима пресједне. Аутомобила је било знатно више него паркинга, па су се моторизовани туристи, а и домаћини „чвркали“ по тротоарима, парковима, улазима испред стамбених и других зграда...

Било је овога љета и пуно рампи, које су више одмагале него помагале. Неки су се досјетили да се од наплаћивања паркинга може зарадити. Но иза рампи или није било аута или веома мало, али су зато по тротоарима биле невиђене гужве.

ВРЕЛИНЕ КОЈЕ СЕ НЕ ПАМТЕ

Прва половина августа обиљежена је врелинама, какве не памте ни најстарији мјештани. Температура је прелазила 40. подеок Целзијусове скале па је била уведена нова „мода“: спавало се на терасама, чак и у граду-хотелу Свети Стефан, а на плажама је и ноћу било итекако купача. Разговарао сам с мно-

гима, али ово нико није упамтио-каже др Митар Ђубишић, познати интерниста из Будве. Недавно сам прочитао да се чак у посљедњих шест вјекова није додјило да у дужем континуитету (јул и август) буде оваквих врелина. Јуди су у води наравно тражили спас, али и она је често била претопла за расхлађивање.

Августовске врелине су често палиле сирене ватрогасних возила на обале. Ни Ватрогасна јединица из Будве није била изузетак. Горело је изнад Лапчића и данима су се овдашњи ватрогасци храбро носилица стихијом. Спасили су пomenјено село, али је изгорела

вриједна борова шума, па су штете велике. Било је интервенција на још неким мјестима наше обале, а будвански ватрогасци-што посебно ваља похвалити-стизали су у помоћ колегама из Бара, Тивта, Котора и других мјеста, јер су ватре гореле на све стране.

АУТОБУС - АТРАКЦИЈА

Аутобус „Лондон-транспорта“, „прикован“ за зидине старог будванског града, својеврсна је атракција за госте. Није у питању никаква редовна линија: аутобус који је изашао „с траке“ давне 1962. године довоје је у Будву Велибор Золак. Кафана на точковима је застала ту на неко врије-

ме јер газда има намјеру да њом шета и другдје. Поред тога што су се многи освежавали пићем на крову аутобуса и за столовима уз њега, није било мало оних који су се ту за успомену сликали. У Будви, као у Лондону. Лијепа идеја која ће, вјерујемо родити сличне за наредно љето.

ТЕЛЕФОНИ - НА СВАКОМ КОРАКУ

Будванска ривијере је до прије неку годину мукила с телефонским везама, а ове године је преплављена теле-

фонским говорницама. На поштама су, међутим, и даље гужве јер су тамо импулси-више-структо јефтинији.

МУЗИКА

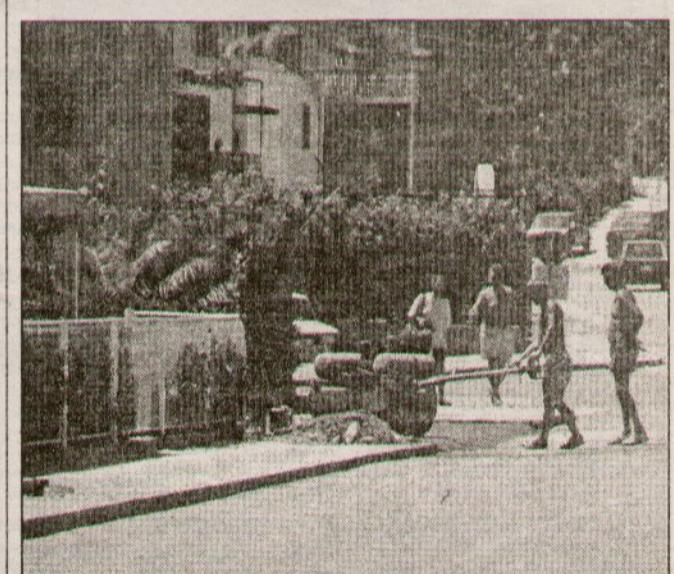
Извјесно је да су ове сезоне инспектори и други надлежни за ред и мир, изгубили битку са музичарима дуж наше ривијере. Неколико новчаних казни не само да нијесу уразумиле оне који држе живу музичу а њихов број је повећан-нега су родиле инат: трештало је своје вријеме, на све стране. Мијешали су се ритмови фолка, турбо-фолка и рока с бројним терасама и реметили миран сан и гостију и домаћина. Јетко су протестовали и организатори и гости фестивала Град театар, чије је драмске представе, али и друге културне догађаје, који су по-

чињали у касне сате, реметила гласна музика. На моменте се стицао утисак да се поновила 1995. када је музика с покретне дискотеке „Хоботница“ растјеривала госте.

Иначе на папирима је све било лијепо предвиђено: жива музика може да забавља госте до 24 часа, а још један сат се дозвољавала „собна“ музика с разних касето-фона, она која композиције не ремети сан. И инструменти су могли бити напетоловани до 45 децибала јачине. Али...

Прописи и пракса су код нас увијек у великом раскораку.

УСРЕД ЉЕТА - КАД ИМ ВРИЈЕМЕ НИЈЕ

Грађевински радови на улицама и тротоарима нијесу престали почетком главне туристичке

сезоне. Кад им је било вријеме-није било паре, па боље и сада-нега није.

АКТУЕЛНОСТИ

ПЕРОМ И КАМЕРОМ

ДОБРО И ЛОШЕ

„ДУНАВ“ СЕ НАСУКАО НА - СУДУ

Док су главну туристичку сезону сви туристичко-угоститељски објекти, мање-више, дочекали спремно, одмаралиште Југословенског ријечног бродарства „Дунав“ на Словенској обали је без туриста.

ТУРИСТИ СЛАБО „ГРИЗУ“

Судећи по овој фотографији туристима је најмање до вожње чамцима, па таксисти сами себи праве друштво надајући се да ће бар неко од туриста „за-

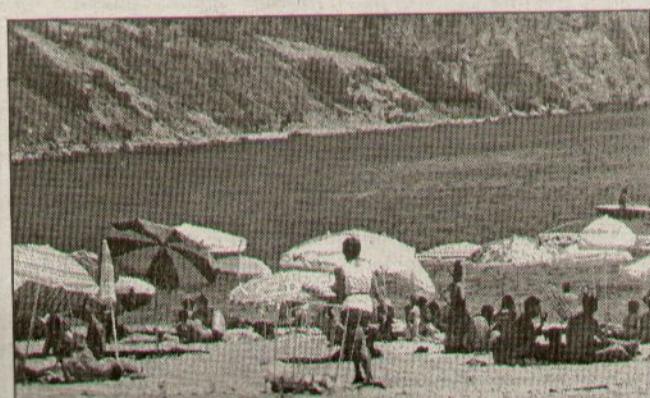
гристи мамац“ и отпловити до Светог Стефана, Петровца, или до неке са копна теже приступачне плаже.

НЕ МОЖЕ БЕЗ - КРОФНИ

На плажи се нити оре, нити копа, али се ипак огладни, па добро дође и

крофна да премости-два оброка, између доласка и повратка с плаже.

ШТА ЧИТАТИ НА - СУНЦУ

На одмору се туристима нуди, буквально, све што им треба. Судећи по многим штандовима и тезгама, изгледа им требају и књиге.

А шта се, када и где чита

на 30-ак и мало више степени, или ће се књига касније читати са сјећањима на Будву љета 1998-ствар је личног избора.

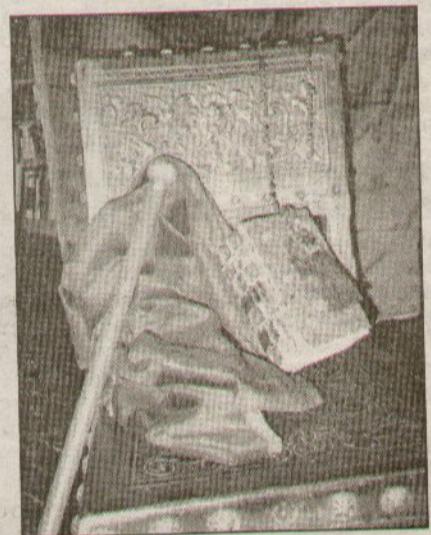
БЛАГО МАНАСТИРА ПРАСКВИЦА

У спомен дому „Стефан Митров Љубиша“ у Старом граду, почетком августа, у организацији „Будванских музеја“, свечано је отворена изложба под називом „Благо манастира Прасквице“.

На изложби су представљене иконе, књиге, повеље, литургијски предмети и други вриједни експонати,

настали у периоду од 15. до 19. вијека.

Ријеч је о само неким драгоценостима које је сачувао најзначајнији паштровски духовни центар, манастир Прасквица. Кроз његову историју се најбоље рефлектује драматична прошлост Паштровића и дијела најљепше од свих морских обала.

ИЗАБРАНА МИС СЛОВЕНСКЕ ПЛАЖЕ

Прва пратиља Тања Мартиновић, мис Словенске плаже Јелена Арсић и друга пратиља Данијела Стојименовић

На избору „Мис Словенске плаже“, одржаном 21. августа на базену „Рондо“, титула најљепше дјевојке међу 18 кандидаткиња, припадала је осамнаестогодишњој Јелени Арсић из Крушевца.

За прву пратиљу седмочлани жири је изабрао Тању Мартиновић из Зрењанина, а за другу пратиљу Данијелу Стојименовић из Врања.

Титула Мис шарма припадаје Бојани Средојевић из Пријепоља.

Организатор ове манифестације у којој је учествовало око 50 солиста и забављача, било је хотелско туристичко предузеће „Будванска ривијера“, а програм је пратило око 1000 посетилаца.

АКТУЕЛНОСТИ

ДОГОДИЛО СЕ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА**ДЕМОКРАТИЈА
И ДРУШТВЕНЕ ПРОМЈЕНЕ**

У хотелу „Могрен“ у Будви, 24. августа је почела Прва југословенска британска љетња школа у области политичких наука на тему: „Демократија и друштвене промјене“.

Организатори школе која ће трајати наредних двадесет дана су Факултет политичких наука из Београда и Универзитет „Вестминстер“ из Лондона, а окупила је 30 полазника из Црне Горе, Србије, Македоније, Албаније, Енглеске и Њемачке.

Проблеми безбедности у

**РАЗГОВОРИ
БУКАНОВИЋ-ШПРАНГЕР**

Предсједник Републике Црне Горе Мило Ђукановић разговарао је 28. јула на Светом Стефану са њемачком привредном делегацијом, на челу са министром за привредну сарадњу и развој Карлом Дитером Шпрангером.

На конференцији за новинаре, уприличеној послије обављених разговора, предсједник Републике је рекао да су ови разговори наставак започетог дијалога у Бону, приликом његове посјете Њемачкој. Он је захвалио на помоћи коју су представници Њемачке владе у више наврата упутили Црној Гори и њеним реформским и демократским процесима, као и на подршци коју су представници Њемачке дали у конституисању политике Европске уније која је резултирала са двије транше конкретне економске помоћи.

„Посебан акценат дали смо билateralно сарадњи између Савезне Републике Њемачке и Црне Горе и заједно идентификовали неколико заједничких подручја економске сарадње и могућности да се помогне из посебних фондова развоју предузетништва у Црној Гори, као и један број капиталних инфраструктурних пројекта у Црној Гори“, истакао је Ђукановић.

„Разговарали смо и о политичким питањима и приликама у Југославији, а посебно о питању Косова. Желим да вам кажем, наставио је Ђукановић, „да смо господин Шпрангер и ја по том питањима остварили апсолутну сагласност, оцјенивши посјету њемачке делегације веома успјешном“. Њемачки министар је истакао подршку своје владе предсједнику Ђукановићу и Црној Гори уопште, политичким реформама и нашем отварању према свету.

Р.П.

**ХИЛАНДАРСКА
ТРОЈЕРУЧИЦА У БУДВИ**

Хиландарска икона пресвете Богородице Тројеручице избио је 12. августа у селу Лапчићи изнад Будве. Страдала је велика површина старе борове шуме. Борба са овом ватром трајала је два дана. Поред ватрогасца из Будве у гашењу су учествовали и два хеликоптера Војске Југославије јер, због неприступачности терена, није било могуће интервенисати помоћу ватрогасних возила.

Р.П.

IN MEMORIAM**ВУКИЦА БЕЧИЋ**

У Бечићима је 27. јула преминула Вукица Бечић, носилац Партизанске споменице 1941. године и истакнути борац народнослободилачког рата из нашег краја.

Рођена је 1916. године у Бечићима где је завршила основну школу, али и школу патриотизма, љубави према отаџбини и њеној слободи, слушајући уз огњиште од својих дједова, оца и стричева, приче о бојевима за слободу и о жртвама којима се та слобода плаћала. И тек што је стасала Вукици се пружила прилика да положа

испит из патриотизма. Избио је други светски рат и она се одазвала позиву КПЈ на устанак против фашистичког окупатора. Придружила се младим đevojkama из овог краја које су умјесто сватовија пошли у срвнародни устанак, придружила се генерацији која је пошла у јуриш на небо.

И баш 13. јула 1941. године, Вукица је добила тежак задатак од штаба партизанског одреда: тог дана требало је набавити бензин и запалити велики дрвени мост у Бечићима. За овај опасан посао одређена је Вукица јер ненаоружана жена неће привући пажњу непријатеља, Италијана који су били стационирани код цркве Св. Томе. Другови из одреда су јој држали остupnici у ћувику изнад Кукачког потока. Кад је пламен букнуо италијански војници су отворили ватру на храбру партизанку која је спретно трчала сеоским путем како би се што прије домугла густе шуме у Рајеци Бечића. Срећно се провукла кроз кишну куршуму, а одред се повукао без губитка. За овај подвиг услиједила је награда, једна од најдражих које је у

ИЗ СУСЈЕДНИХ ОПШТИНА**ДВА НОВА БРОДА**

За потребе највећег бродара, котарске „Југоцеаније“, у бродоградилишту Шантажа у Кини, биће изграђена два нова брода. Ријеч је о „прекоокеанцима“ носивости 73.000 тона, који треба да буду поринuti у море за дviјe године.

Како истичу у котарској фирмама, југословенски улог је 20 одсто (у питању је дугорочни кредит) учешћа, односно 10,6 милиона долара.

НОВИ ВОЗНИ РЕД „ЛАБУРНУМА“

На поморској прузи између Бара и Барија дошло је до промјене у реду вожње. Ферибот „Лабурнум“, који може да повезе 1.200 путника и 300 возила уместо четвртком у 12, од средине августа креће из Бара сриједом у 22 часа. „Лабурнум“ ће,

као и раније, из Бара у главни град италијанске провинције Пуља кретати и недјељом, уторком и петком, такође у 22 часа.

Повратна карта кошта 122 марке, а за кабину треба платити од 20 до 50 марака, зависно од конфора.

ОСТАВКА ПА - СТЕЧАЈ

Павле Танаћев, директор Индустреје клизних лежаја у Котору, поднијео је неопозиву оставку. Разлог: програм који је поднијео прије пола године, када је изабран на ову дужност, није добио финансијску подршку. Танаћев је саопштио за јавност да је консолидација предузе-

ћа била могућа новим производима, конкурентним на тржишту, али да се, нажалост, то није остварило.

Због великих губитака овог предузећа (пет милиона динара) Управни одбор јединог производија клизних лежајева у СРП предложио је - стечај.

ШТРАЈК У „АГРОУЛЦИЊУ“

Почетком августа радници „АгроДуџиња“ су неколико дана штрајковали. Затражена је смјена предсједника стачајног вијећа Тома Новељића, док је стечајном управнику Исмету Капетановићу, забрањен улаз у просторије, јер своја

обећања није испунио.

Радници предузећа, чије плантаже агрума, малине и другог поврћа и воћа су у корову, затражили су од Владе Црне Горе да одлучи о даљој судбини некада успешног колектива.

Припрема: С. Ш. Г.

**ШТАБ ЗА
ПРОТИВПОЖАРНУ ЗАШТИТУ**

На иницијативу предсједника Скупштине општине Будва Рада Гргевића, 14. августа је основан Штаб за предузимање превентивних мјера и активности заштите од пожара на територији општине. Штаб броји девет чланова.

Јавном предзећу „Водовод и канализација“ је наложено да одмах преконтролише и оспособи за употребу све противпожарне хидранте, а радници Комуналног стамбеног јавног предузећа вршише редовни обилазак шума и паркова и обављати

IN MEMORIAM**ВУКИЦА БЕЧИЋ**

У Бечићима је 27. јула преминула Вукица Бечић, носилац Партизанске споменице 1941. године и истакнути борац народнослободилачког рата из нашег краја.

Рођена је 1916. године у Бечићима где је завршила основну школу, али и школу патриотизма, љубави према отаџбини и њеној слободи, слушајући уз огњиште од својих дједова, оца и стричева, приче о бојевима за слободу и о жртвама којима се та слобода плаћала. И тек што је стасала Вукици се пружила прилика да положа

животу добила: руководство одреда јој је поклонило пушку „маузерку“ и највећи пиштољ који је одред имао.

Тако је почала ратну стазу Вукица Бечић, позната партизанка из нашет краја, стаза дуга и тешка, која је завршена тек ослобођењем земље од окупатора. Џен подвиг одјекнуо је тих устанничких дана широм Црне Горе. У свим мјестима убрзо се сазнало да је мост запалила Вукица, а та вијест је донесла и до италијанских власти, па су карабињери мотрили када ће се Вукица вратити у село. Једног дана, када је дошла са задатком да се повеже са групом скојеваца, село је било зачас опкољено и Вукица заробљена. Ништа није рекла фашистима, никог није одала, а на суђењу је осуђена на дожivotну робију.

Казну је почела издржавати у женском затвору у Венецији (њено име је било прво на списку), одакле је по казни премештена у најозлоглашенији италијански затвор Фосомброне. Ту је остала до 1943. године када јој се указала прилика да побегне из затвора, пређе границу код Трста и прикључи се словеначким партизанима. Ра- тујући дуж хрватског при- морја учествовала је у борбама код Клина, на Кордуну, Банији, у Лици... а ова храбра жена никад није хтјела да буде болничарка: крај рата је дочекала с пушком у руци. Свуда где год се налазила показивала је изузетну храброст, а њене другарице из Словеније и Далмације нијесу могле да скхвате и прихвате да није проглашена за народног хероја. Послије земљотреса 1979. године стизали су бројни телеграми и писма: име и презиме, народни херој.

Послије рата Вукица Бечић је наставила активан рад у СКЈ и другим друштвено-политичким организацијама. Била је бескомпромисан борац за истину и правду, њена скромност је служила за примјер и никада није истицала своје заслуге. Један је од оних бораца који нијесу наплаћивали од отаџбине оно што су за њу дали.

Вукица Бечић, првоборац, носилац Партизанске споменице 1941. године, одликована је и Одредном за храброст, Одредом за слугу за народ са сребрним вијенцем, Одредом братства и јединства и Медаљом за заслугу за народ. Добитник је и Новембарске награде ослобођења наше општине.

Вукица Бечић је сахрањена 28. јула у Бечићима.

**СТРАДАО
СА СКУТЕРА**

Ненад Радовић, стар 26 година, из Будве, изгубио је живот 17. августа око 17 сати и 30 минута на мору између острва „Свети Никола“ и Словенске плаже у Будви. Возећи скuter се са глисером којим је управљао Небојша Недељковић, стар 36 година, из Београда.

Истрагу о овом случају водио је истражни судија Борис Савић из Котора.

Р.П.

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

МАТИЈА БЕЂКОВИЋ, КЊИЖЕВНИК:

СРЕШЋЕМО СЕ СА СТВАРНОШЋУ

Шта реји о знаменитом пјеснику. Матији Беђковићу који је неједном назван живим Његошем. Он је један од оних саговорника са којим новинар може да разговара без повода, а да то не буде ни неумјесно ни нападно, ни непрофесионално. Ипак, биљежимо супрет након што је истакнути пјесник још једном на незабораван начин говорио своју поезију на Тргу пјесника.

- Сви који познају Ваше пјесничтво про-коментарисали су Ваш овогодишњи наступ на Тргу пјесника, по надахнућу и емоцијама, као непоновљив. Уважавајући Вашу тврдњу: чим су човјек и камен заједно, нека вјера мора да се роди, интересује ме шта мислите о Тргу пјесника?

- У тмущи у којој живимо Трг пјесника је светла тачка. Изаша кадре постavlјене на тргу, ређају се најрелевантнија имена уметничке културе. По припремљености, одабиру, озбиљности, оно што се ту говори, могло би се мерити са оним што се још можда може мерити на семинарима најбољих универзитета. По жеђи публике да нешто чује, чини се да не би било неумесно када би на тим трговима почели држати предавања из атомске физике, или више математике.

- Своје пјесничко вече, овога пута, први пут сте започели читајући "Веру Павладољску".

- Од отварања Трга пјесника, ја сам у Будву долазио са Вером Павладољском. Био сам са њом, али поему у Будви, пред њом, нијам читала. Она и иначе није волела јавно показивање. Сад више ни од тога не може да се брани.

- Док сте говорили "Веру Павладољску", не мали број присутних је плакао. Да ли сте то прими-стили и није ли то још један доказ да без емоција поезија и пјесници не постоје?

- Вера Павладољска је моја прва љубав и моја прва поема. Читоци поезије знају шта се недавно десило. И како су од тада и стихови добили ново значење. И како су се помешале сенке и стварност. И како од скора путујем, само зато, да не бих био код своје куће...

- За језик којим пјевате мисли се да сте

га научили у Ровцима, а неки, чак бољи познаваоци Ваше поезије, сматрају да сте Ви тамо и рођени. Међутим, није тако. Осим Његонија, који је још извор тог језика?

- Песници се рађају накнадно. Родно место

тињу и како је видите у поређењу са другим наградама које сте добили?

- Са осећањем да се Његош на ту одлуку жирија не би љутио. Његошева награда је прилика да говоримо више о Његошу него о добитнику Његошеве

Негошевом наградом, мислите о наградама и награђивању пјесника?

- Чим почну да вам додељују награде, значи да вам је кренула одјавна шпица, рекао би Душко Радовић. Као да по наградама које још нисте добили

лост, и они који су прави.

- Да ли су пјесници у политички издајници поезије?

- Оног које више веровао у моју поезију него у моју полицију, поезија није заборавила, а полиција јесте. Ко се држао песништва и пе-

вљању?

- Нема још ни краја, а камо ли почетка. И нема никога ко би изнео неки план избављења. И шта би и којим редоследом требало чинити. Одавно се у нашој отаџбини паметан и поштен може бити само о свом трошку.

- Ваше "Ћераћемо се још" је очито документ пронађен у језику. Ћерање је, међутим, постало ријеч године. О њега се многи чешу и погрешно га тумаче. Како то коментаришете и ако писац нема разлог да појашњава?

- У младости смо свако вече одлазили "на шрафту". И готово редовно се дешавало да неко, са неког ћошка, викне: "Будало!" Већина би настављала штетњу, али би понеко стао као укопан, окретао се да види ко га зове. И нико га не би могао убедити да није звао њега. Он је боље од оног ко је викнуо знао кога је звао. Зна човек себе. Чак је и поносан на то знање и надут од сопствене празнице.

- Како сте доживјели реаговања у Црној Гори, цетињске повијке и све оно што је у протеклим мјесецима против Вас и Његошеве награде изговорено?

- Не само због једне нарочите врсте гордости која нас испуњава када не одговарамо на такве изазове, и све да то себи нисам забрањио, не бих учествовао. А бољи обичаји би то и другима налагали. Уосталом, колико ја могу да разумем, мене ће ћејају само привидно, али би ћејају мене хтјели да се домогну Његоша. А њега су гонили и живога и мртвога. Њихов једини противник и саперник је Његош и други им не треба. Мене тек оптужници Његош је давно пресуђен. Одавно избачен из школских програма као геноцидни пјесник, од недавно као и идеолог етничког чишћења, а ко зна шта га још чека.

- О сиромаштву и глади написали сте много стихова. Ако неко има хљеба и језика све има, али да ли имаово. Зашто је у Микрокозму о коме пјевате и у коме живимо сиромаштво идеологија? Тамо где је срамота зајмати, ништа не

Нема још ни краја, а камоли почетак:

им је у њиховим пјесмама. А у том смислу не греше ни они који мисле да сам рођен у Ровцима. Језик је живот, а где нема језика, неманичега. У Вељем Дубоком, међу својим вршићацима, био сам једини који је рођен у Сенти. И сећам се, како су ми неједном говорили: "Шта ће ти та Сента, ти си наш!" "Рођен сам тамо!" "Ма шта рођен, врло важно!" - Са којим осјећањима сте примили Његошеву награду на Це-

нграде. И то нарочито у време када би сам Његош из многих разлога био најмање погодан да добије Његошеву награду. Његош је урадио више него сва Црна Гора. "И кад би једном нестао српски народ", казао је Црњански, "довољна је замена Горски вијенац". Његош је поставио реч на престо Црне Горе и оставио нам завет да будемо реч и карактер.

- Шта Ви, као често награђивани пјесник, а сада и са великим

можете проценити колико вам живота остале. У време које је остало да још може само у понешто сумњати, а ни у шта веровати, ко би могао веровати у награде! Поготову ако вас када добијете награду, као мене, још и гређе, па људи мисле да сам нешто и скривио.

- Могу ли награде пјесника да преваре и да ли пјесник може припадати неком режиму, осим режиму слободе?

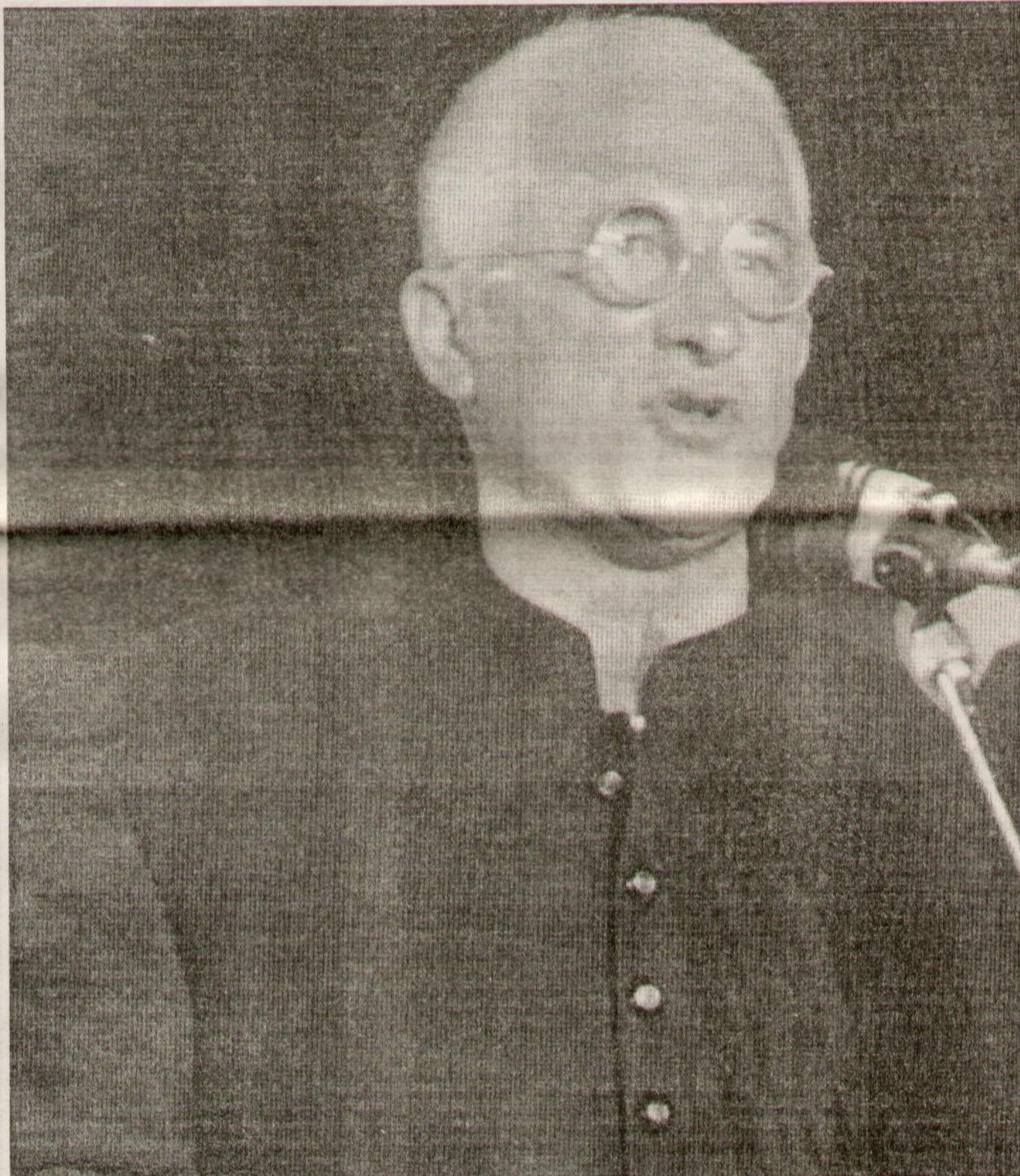
- Могу, ако нису прави. И припадају, нажа-

матија Беђковић

ничког братства, то братство га никада није искључило из свог чланства. А ко је веровао у партију, није само издао поезију, него је партија избацила из чланства и била је у праву. Само је требало да то избацивање образложи - искључује се из партије због издаје поезије.

- Једном сте казали да су поражене Ваше политичке идеје, али је трагичноје што је цио народ поражен. Надате ли се његовом скромом успра-

(Наставак на 8. страни)

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

УЗГРЕДНЕ ЗАБИЉЕШКЕ

Пржно, 30. маја 1998.
І одине

Каку да година дана псећег живота траје колико седам година људскога. (Шта онда значи кад за неког човека кажемо да је "водио пасију живот"?). Али ни људски живот нема исту вредност и трајање у сваком његовом узрасту и добу. Једна година у дечаштву или у младости траје понекад веома дugo, а у старости једна година има вредност и дужину понекад и пет година. Или чак и седам - пасија.

Дани почињу да крађају одмах сутрадан пошто је прошао најдужи дан године. То важи и за све прилике у животу

"Да би се писало треба имати нешто о чему да се пише" забележио је италијански научник-хемичар и познати писац Примо Леви. Несумњиво! Само, слободни смо да се упитамо да ли је то довољан разлог. Јер, и кад имамо о чему да пишемо ми то не чинимо јер нам недостају услови или нам недостаје воље. Питамо се чега ради, из какве потребе, због каквог разлога, због чије користи и са каквим смислом. Да о инерцији и лености и не говорим.

Ако се много трудимо и ангажујемо око порицања неких теорија и појава, то већ знак да су оне на известан начин и нама овлаштале.

Примо Леви изјашњава се против цитата, мада се и он сам њима повремено служи: "Нагон за цитирањем је толико јак - каже он - да поједини писци цитирају спонтано, несвесно, наисти начин на који ходају сомнамбули. Кад читам, макар и после много година, оно што су писали - назилазим на изабране редове који су из дубине подсвети нашли пут да се укључе на исписане странице без учешћа пишчеве воље. А посебан је феномен измишљено цитирање: Рабеле, Борхес, Вилок, мајстори су у измишљању дивних реченица из непостојећих књига не постојећих писаца".

У ствари шта они чине? Налазећи се пред читалачком портом и критичарским судом, писци имају потребу да се позивају на веродостојне сведоке да не би стајали сами пред строгим судијама. Па се и понапају као и сви кривци, тражећи и нудећи понекад и измишљени алиби.

У једном књижевном жирију, на коме су ме проглаши, оцењујући једну књигу сонета, неку врсту чак сонетног венца, рекао сам да је то данас посао дилетантскога. Сад бих, супротно суду Прима Левија, који није волео цитате, могао баш да се позовем на њега. Пише он: "Ко би данас узео да саставља сонете по канонским правилима био би смратан човеком превивелим или пародичарем".

"Земљу коју смо открили, већ од Европе и Африке заједно, коју смо својевремено открили - пише Примо Леви назвали смо Америком. Тамо смо на близину

масакрирали све њене становнике, који су, уосталом, ишли голи, и тако смо створили колонију. Али сада су бивши колони постали толико богати и моћни да су почели да колонизују нас. Њихов језик је сада велика мода и тешко оном који то не схвата". У ствари, остављајући Прима Левија, који је појаву уочио још пре петнаест година, сад и неки наши људи, па и писци, који су некад осуђивали подничко узношење непостојећих врлина прве земље социјализма, сада то исто чине у односу на најмоћнију земљу капитализма. Не водећи рачуна ни о мери, ни о укусу, да о истини и не говорим.

Исти Примо Леви описује своја искуства са играњем шаха против компјутера. То је нешто заиста зачујуће и збуњујуће: имате пред собом машину која узима или не узима појединачне фигуре понуђене као жртве или које смо пропустили да одбрамимо. Игра игру шаха вешто, разумно, смишљено, боље од многог живог партнера. Знао сам за та њена својства, али ме је изненадило и збунило кад се на екрану преда мном појавио, после мој потеза, напис: "Дозволите да мало размислим" сасвим живо, људски. А онда још више, кад сам од машине затражио да ми да савет који потез да повучем (што је могућно) она је поступала, посаветовала ме, али - то сам на своје запрећење после неког времена открио - намерно ме лоше посаветовала, како бих партију изгубио. Баш као неки лукави живи створ. Схватио сам после да је то био живи, лукави, програмер, који се у једном тренутку одлучио да се нашали са својим непознатим будућим противницима и једну дозу лукавства и славољубља унео у свој програм.

После велике предизборне буке и кратке, дводневне предизборне бутиње, која уосталом није сасвим поштovана, сада, после завршених избора и објављених резултата, настала је потпuna, изненадујућа тишина из које се не зна шта ће изјти.

Двоје. Муж и жена. Обоје негде између педесете и шездесете. Пензионери који су заједно службовали негде у унутрашњости, а сад се вратили у Приморје, у стару, родитељску кућу, да у њој бораве. Сами су. Нију имали деце, или су се деца некуд раселила. Виђам их дању како у радним оделима нешто прчкају око старе куће и мале баштице у њеној позадини. Он у цинс панталонама и мајици, она повезане главе, у широкој, шареној хаљини на цветиће. Тихо, не разговарају готово, не обраћају се пролазницима, нити разговарају са суседима тако, све до предвече, кад-кад сваког дана, светано обучени: он у тамним панталонама и белој кошуљи, она у црној сукњи и светло сивој блузи, лепо очешљана у пунују коју је везала иза главе, са огрлицом вероватно од вештачких бисера, на чијем се крају клати један медаљон који је удара по стегнитим прсima.

Силазе полако, сваки пут у одређено време, што ће

Ерих Кош

рећи кад сунце мало одмакне, нешто иза лет часова. Силазе полако низ степенице и кратки путиш - свега десетак метара до мале кафанице која је ту смештена у хладну стагор дуба, под платненом тендом и неколико сунцобрана.

Седају увек на исто место, левима уза сами камени зид. Седе тако и полако испијају по један капућино вероватно, једини луксуз који могу да себи дозволе од својих скромних пензионерских прихода. Седе тако ћутећи, посматрајући нејасно шта, без коментара, отприлике два сата, а онда он плаћа трошак, извлачећи новац из панталона и меког кожног новчаница. Па се полако подижу и враћају својој кући. Са утиском да су тога дана изашли у свет.

Моје искуство: људи који почињу да се интересују за окупитно: за председења, за преношење мисли, телепатију, спиритизам, психокинетику медитација и слична веровања и теорије у власти су страх од смрти и већином већ у њеном предворју.

Реченице имају вредност оног што је њима казано. Али, понекад, и додатну вредност онога ко их је исказао.

Лоренс Дарел: Да није меомара британских обавештајаца, који су, својевремено, порицали да су се мешали у наше ствари, не бисмо знали за много шта што се забивало у нашој земљи.

Лоренс Дарел: „Иако је имао ону врсту талента који ствара милионере, више је волео да се бави ретким предметима у малим количинама, који су више узбуњивали његову машту него што су му доносили зараду”.

С великим mrжњом и злобом прави се лоша литература. Читалац тада више осећа личност и ставове писца него ствари и догађаје који се описују. То важи како за лево-оријентисане писце, тако и за они који су десничари. Предрасуде су изнад судова и оне их чине неприхватљивим.

Чини се да је то имао на

војка, још неудата, или нека удата жена која је досадно и чемерно у малом приморском градићу за других јесењих кишних месеци. Или можда неки још необјављени млађи песник?

Књиге се пишу да би се објављивале, издавачи их објављују да би их продали, купци их узимају да би их имали, при руци, у полицијама, понекад привучени именом писца, насловом књиге, или упозорени рецензијама у новинама. Али, оно што је некад било најглавније, сад је најређе и најспоредније: књиге више нико не чита: ни да сазнао да би се забавио. Уосталом, сва је прилика да ни писци више не пишу књиге да би се читали, судећи према препрекама које стављају пред евентуалне посреднике њихових књига.

Од петнаест нових књига, које сам изабрао да понесем из библиотеке, испоставило се да једна једна вреди да се прочита. Андрић је негде написао да то и није потребно. Довољно је, каже он, прегледати прве странице, баш као што, да би се оценила вредност неке тековине, не мора да се размотра цела бала.

Чудна противувречност: кад се писци ослободе притиска цензуре и опасности реперкусија, кад се осете потпуно слободни да пишу што осећају и што би хтели да кажу, онда мањом наступа празан ход и вакум и питају се зашто, чому и коме.

Томас Пинчон, велика најава новије америчке књижевности. Код нас преведени и објављени роман „Објава броја 49“. Атмосфера померене, растрзане, поствидетјанске и - можда - предзаливске ратне интелектуалне Америке која грца у алкохолу, сексу, халуцинантним стајима узимања дроге ЛСД и пушчења марихуане. Тешко читљиво већ данас, а вероватно нечима и заједничко и заборављено већ сутра.

Реч је о томе да одсликају и пресликају стање још да чини литературу, бар не ону која има шансу да преживи. Потребно је да писац стање процени и оцени као нека врста судије или бар поротника свога времена. Механичка, такорећи фотографска, документаристичка слика још не чини литературу.

Томас Пинчон: "Мој писијатар... полуодио је; мој супруг, научен на ЛСД као дјелитељ пипа и тражији пут, и одлази све дубље и дубље у себе и бескрајне собе замршеној вечерње куће свога бића, и све даље, безнадежно даље, од онога што се прихватило - и то заувјек, надала сам се - као љубав: мој једини ванбрачни момак збрисао је с изопаченом клиником од петнаест година, мој најбољи водич до Тристера извршио је самоубиство. Где сада ја?"

"Политика", 9. јуна 1998. Хилари Клинтон припрема књигу о животу кућних љубимаца њене породице у Белој кући. Књига "Драги Сокс, драги Бади" биће колекција дјечијих писама у којима се они распитују о мачку Соксу и псу Бадију, а садржаја и одговоре на та питања, фотографије и разне анегдоте. "Мислим да ће

књига доживјети огроман успех", изјавио је адвокат Хилари Клинтон.

Новине јављају да је дошло вријеме да младићи који су завршили средњу школу - полажу матуру, такозвани "испит зрелости" и одлучују којим ће путем кренути на студије и у будући живот. Није им лако одлучити се. Не знам колико је у њима стигла да сазре одлука, али ми је јасно да им је избор скучен, а перспективе скоро никакве. Чак ни они који у Београд долазе из унутрашњости немају основа да се попут Балзакових Растињака и Рибампреа надају да ће се пробити, афирмисати, и освојити главни град. Београд, какав је сад, осиромашо и посивео, ништа привлачно не може да им понуди, а међународне прилике, боље речено, неприлике такве су и таквог обима, да се ни они који су у Београду рођени и одрасли, у скору будућности, оној коју они могу да сагледају, немају ничем добром да се надају. У условима какви су наши нема изгледа ни за какве подвиге и велика остварења: ни у науци, ни у умјетnosti. Ни у војсци ни у дипломатији. Све што би евентуално могли да постигну садржано је у пароли са којом је владајућа партија постигла победу у Црној Гори - да боље живе. Шта то значи да боље живе? Да се запосле негде са бОљим платама, да уз помоћ неког породичног малог капитала отворе радионицу, продавницу и покрену неки "бизнис" у отвореном друштву и тржишној привреди. Иако не пропадну узгред, а неки проценат ће неизоставно по статистикама тако проћи, на том свом успијешњем послу зајмавају, образују породицу, оistarе и умру као рентијери или пензионери. Питање је: Да ли то, таква перспектива, може да задовољи младе људе на путу у живот. Оне предузетније сигурно не. И шта ће онда бити? То нама, који сада завршавамо наше животне путеве, у овом тренутку није јасно. Али извесно да није ријеч о краткој, пролазној ситуацији, већ о дугом и мучном периоду.

Нема више, утопије: нико јој се више не нада. Само се још стрепи и очекује апокалипсис.

Историја, каква се сада пише, ближи се роману, али се зато постмодернистички роман

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ИЗЛОЖБЕ

ЦРНОГОРСКИ УМЈЕТНИЦИ
У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

У организацији јавне установе „Музеји галерија и библиотека”, заправо Модерне галерије, са једне, и Удружењу ликовних умјетника Црне Горе са друге стране, отворена 10. августа 1998. године изложба чланица Удружења ликовних умјетника Црне Горе.

Намјера организатора била је да у домуену савремене ликовне умјетности представи оно најбоље што је и окупљено око Удружења ликовних умјетника Црне Горе, а то су пројектовани и константне вриједности у црногорској ликовној умјетности. Свакако, нијесу могли излагати сви чланови, али, овим избором, једним од безброя могућих, сlijedeћи искључиво принцип квалитета, представљена су дјела старије, средње и младе генерације умјетника. Да би што боље презентовали ауторе, организатори су се определили за мањи број умјетника, али је, с тога, сваки аутор заступљен са два до три своја најновија остварења.

Удружењујући се овом репрезентативном изложбом чланица Удружења ликовних умјетника Црне Горе, као и изложбом „Благо манастира Прасквица”, представама фестиваља Града театра, несумњиво, потврдило се још једном, да јавна установа „Музеји, галерија и библиотека” даје потпуни допринос целовитом развоју културе на овом подручју и да је Будва, посебно љети, истински центар пројверених и активних савремених, југословенских културних забава.

Аутор изложбе, историчар умјетности Петрица Дулетић, није на тврд и шематизован начин, како се то често ради, градила неку посебну концепцију, генерацијску, или пак тематско-стилску. Јер, удружење ликовних умјетника је, суштински, скупина вишебројних различитости, зато је она, од безброя варijанти, изабрала хиљаду и прву, не жељени никоме да докazuје, јер је то и немогуће, да је то најбоља варijanta. Ипак, притом, не треба губити из вида, да је аутор био вођен властитим осјећајем мјере и естетским нивоом. На изложби се представљају аутори:

Скулптор Миливоје Бабовић, својим изузетним артизмом и врхунским занатским умјећем, најтјерао је метал да оживи. Сликар Бато Брајовић, сатирајући своје фигуре кроз велико блато, оживио нам је најефектније, апокалиптичне призоре страдања. Сликар Никола Вујовић, готово вјечно у канјону Платије, макроскопски, отелотовио је колористичке вриједности камених лица. Сликар Срђан Вукчевић, сlijekajući дugo рајске вртove, птице и дворске љепотице, маштовито, увео нас

БЛАГО МАНАСТИРА
ПРАСКВИЦА

је у фантастични свијет минулих вјекова. Сликар Никола Гвозденовић, враћајући се непrestано својем завијашују, по који пут, најтјерао нас је да схватимо да је најимпресивије оно што се деси док смо само још дјеца. Сликар Драшко Драгаш, трагајући за властитим изразом, одушевљено, застао је, можда накракто, на колористично разиграним геометризованим раскршћима. Сликар Дадо Ђурић, велики маestro, и на самим почевцима, и у својим зрејима годинама, али не мање и сада, доказује своју врхунску вртост, ненадмашност и бесмртност великог генија. Сликар Пуро Ђурић, уројен у своје распукле градове и кошмарне амбијенте, који су препуни предmeta са ћубриштама, вјештом руком озбиљног композитора, успоставља у том хаосу беспрекорни мир и поредак. Сликар Блажко Ковачевић, истражује наизглед лако и лепршаво, полу-апстрактне ликовно-графичке асоцијативне огромне композиције, надајући се да још дуго неће посustati на свом трагалачком путу. Сликар Момчило Маџановић, вјештом руком старог мајстора ствара изванредне амбијенте пуне духа, уздржаног хумора и сарказма, окунући надасве медитерanskим сунцем. Сликар Мишко Мрдак, усредсређује своју пажњу и интересовање, историјским темама, ратници и ритери воде љути бој за част и образ, али и за парче своје родне груде. Сликар Бато Правиловић, одавно везан за Боку, за најљепшу невјесту Јадрана, његовим ониричним амбијентима, непrestано небом лете рибе и галије, а тиркизно-плavim морем плаве птице и зрикавци. Вајар Ристо Радмиловић, не-пресушионим унутрашњом енергијом и креативним духом твори покренute forme, а алуминијumska маса само што не потече. Сликар Бане Секулић, са великим заносом, гради магличасте еколошке амбијенте којим доминирају чаробне крошње расцветалог пиктуарно-не-стварнog растинja. Вајарка Нада Станић, истражујући властити непресушионим унутрашњи свијет,твори фигуре спасле уједно које одишу хармонијом и љубављу. Сликар Војо Станић, руком сјујног великог маestra, попут каквог чаробњака из бајки, ствара илuziju живота у којој је све нестvarno, puno duha, благog humora i nadave bokeshke atmosfere. Сликар Рајко Тодоровић, увезан на мит и историју, експресивним замахом нуди готово натуралистичке призоре нестајања који нас напоне на дубоку забринутост.

Слободан-Бобо СЛОВИНИЋ

У организацији будванских музеја - ју „Музеји, галерија и библиотека”, изложbeni простор споменом дома „Стеван М. Љубишић”, почетком августа, отворен је „Благо манастира Прасквица”. Наиме, овом приликом су вриједни експонати из манастирског музеја-ризница, по прvi пут, изнесени у прizemlju muzeja. Наиме, овом приликом су вриједни експонати из манастирског музеја-ризница, по прvi пут, изнесени у прizemlju muzeja.

За цркву Св. Тројице манастира Прасквице не зна се тачно када је саграђена. Претпоставља се да се на истом месту где и ова налазила и она црква коју помиње Фарлати наводи Милутинов потврду даровнице његове мајке Јелене из 1307. године, а коју је потврдио приликом обиласка приморских krajeva и диласка у Котор. У унутрашњости, цркву украсава фреско сликарство које је године 1681. извое познати живописац ондашњег времена, мајstor Радул, званични сликар пејзажа патријарха Максима. Црква Св. Тројице је знаменит и по иконостасу који је из 1714. године урадио родоначелник познате бококоторске иконописне школе породице Димитријевић-Рафаиловић, зограф Димитрије Даскал.

У конаку овог манастира налази се вриједна манастирска библиотека која у свом фонду броји око 5.000 књига. Из овог фонда ваљalo bi istaći већи број мијеја и неколико рукописних издања на пергаменту и хартији. Такођe се у конаку налази и манастирски музеј са ризницом која садржи богату и необичну драгоцену збирку умјетничких дела, икона, ствари оружја, пркvenih предмета, књига и исправа из прошlosti Pаштровићa, од којих bi требalo istaći: „Tи-пикон“ из 1713. године и „Ми-неј“ из 1717. године, рукописно издавање из XVI века, као и штампана јеванђеља и црквене књиге из XVIII века. Од старијих црквених књига на изложби се могу видjeti: оковано „Јеванђеље“ из 1600. године (на старо-пјеском језику), „Јеванђеље“ из 1751. године (поклон царице Јелисавете Петровне владици прногорско-приморском Василију Петровићу), „Поуке о догматима-учитељима о вјери“ из 1781. године и „Поуље Св. празницима“ из 1778. године. Од важnijih dokumenta музеј-ризница чува неколико писама владике Саве и Василија Петровића, једно владике Данила и три повале sa руског царског двора које се тренутно налазе на изложbi (двје повеље руске царице Катарине Велике из 1783. и 1798. године и повеља руског цара Павла из 1798. године). За посебну драгоценost riznice smrти se zlatni krest za koga se pretpostavlja da je priladao caru Dushanu, a koji je iz manastira Viskosi Detchani u Praskvici prenijet na arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnja gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom.

Изложba je ujedno i eksponat riznice smrти slike i dubbike ekspresivnosti. Zbog velike nakočnosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovitosti prema Prčnju gde je boravio u nekoliko navorata, drževi se sa katoličkim svećenstvom don Nikom Lukovićem, Milutinovim je, u ovom malom gradu, osjetio pravi nепosredan izazov mora i mediteranskog duha, па му je sa pravom arhimanjrid Danilo Kajanegra. Manaстирска riznica sadrži i izvanredno značajnu zbirku ikona. Kasnije moštvi iz vremena kralja Milutinovog slika i tajnovit

ФЕЛЬТОН

ТУРИЗАМ У БУДВИ 1918 - 1941.

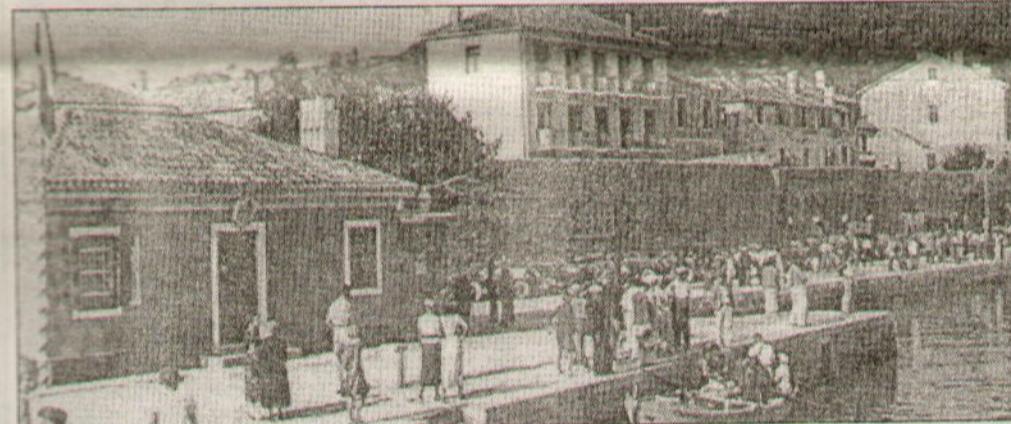
ПОМОРСКИ САОБРАЋАЈ

Пише: Мирослав Лукетић

У античко доба вал грчке колонизације јадранског подручја иже мимоишао Будву, тим мање што је стајала на путу који је водио према колонијама сјевера Јадрана. Утврђено је да Будва никада није била грчка колонија да ју нијесу ни основали Грци, али је у Будви постојало, упоредо са илирским и грчко насеље. На путу за сјеверни Јадран, грчким морепловцима и трговцима била је потребна етапна станица, где би се њихове лађе могле склонити. За то им је Будва била погодна. Постоје препностаке које се базирају дјелом на новим археолошким истраживањима обављеним послиje земљотреса 1979. године, да су тектонски промењачи, отприлике прије двије хиљаде година, битно изменјили конфигурацију будванског залива, наиме да је садашње острво Св. Никола било повезано са копном у правцу старог града, и да је у то vrijeme постојао велики залив заштићен од јужних вјетрова, погодан за сидриште бродова. Можда је то навело римског писца Плинија да констатује да у будванском заливу може да се смјести готовицијела римска флота.

Без обзира на ове претпоставке природни услови су били и остали један од ограничавајућих фактора развоја поморског саобраћаја на овом подручју. Лука је довољно заштићена од јаких сјеверних вјетрова, капацитет јој је невелик, а дубина мора са каменим тлом недовољна за употребљавање већих бродова. Зато се поморски саобраћај са

ја за локални саобраћај. "Пошто је Друштво већ стигло овде (мисли се на Будву-прим. моја) и пошто ће кроз који дан успоставити редовну пругу, молимо да му та Општина и у наше име прискочи у помоћ и затражи од Министарства саобраћаја субвенције" - пише, између осталог, у допису. Подаци су важни, и са становништва проучавања међуопштинске сарадње приморских општина на развоју туризма, а и за историјат настанка и развој садашње "Прекоокеанске пловидбе" у Бару. Ако је она настављач "Барске пловидбе", зашто јој је мијењано име? Годину дана након тога барско акционарско друштво "Бока" објављештава Општинско управитељство да је одлучило успоставити за трајања сезоне локалну дневну пругу Будва - Свети Стефан - Петровац њиховом матичном лајбом "Сремац", почев од 20. јула 1931. године. "Ово је наш даљи прилог развоју и процвату величанствених плажа и тамошњих красних мјеста... Надамо се да ће ова мала пруга бити од велике користи за развој туризма у тој лијепом крају" ... пишу Которани. Општина је захвалила "Боки" и пожељела јој успјех у даљем раду. (АБ, ОУ, к. 108/31) На захтјев Општине, "Могрен" - друштво за туризам, у циљу побољшања саобраћајних веза са Дубровником, Херцег-Новим и Улцињем предлаже следеће промјене: сезонска линија бр. 3. Котор - Сушак, да из Дубровника сврати у Будву; линија 58. за Патрас да

Лука у Будви са сшаром зірадом цариниарниць

пристајањем у луци сводио на мање бродове који су у редовним линијама саобраћали са лукама Јадрана. Роба за снадбијење становништва и други материјал довозили су се искључиво паробродом и дрвеним трабакулама. Зими је често владала оскудица јер лађе нијесу пловиле у невријеме. У транзиту robe није било. Извозило се једино маслиново уље кад има рода, највише 100 хл. (АБ, ОП, к, 92/25, б. 1153)

Напори Општинског управитељства и Друштва за промет странаца у посљератним годинама усмјерени су били на то да југословенске поморске компаније успоставе што чешће редовне линије са Будвом, и да се већи бродови који не могу пристати у луци, везују на "бову". Тако друштво за промет странаца 1923. године шаље телеграм "Јадранској плавидби" у Сушку у коме каже: "Ваш распоред путовања изоставља најљепши дио Јадранске обале. Булански ријека

сврати у Будву, може на "бову" линија 7. Сушак - Вис-Котор, да сврати у Будву. Ово су биле линије "Јадранске пловидбе". "Бошкој пловидби" из Котора се предлаже да поред постојећих редовних линија успостави сезонске линије Свети Стефан - Петровац-Сутоморе - Бар. Општина је овај предлог прослиједила Трговачко-обртничкој комори у Дубровнику. (АБ, ОУ, к. 108/30) Друштво "Могрен" на предлог Општине 1933. године поново предлаже изменјену у поморском саобраћају које би омогућили брже и удобније путовање туриста на Јужни Јадран (АБ, ОУ, к. 114, б. 2704). Усљед неприхватљања раније поднесног предлога о реду вожње "Могрен" са потписом агилног предсједника Ника Рајковића шаље захтјев Министарству саобраћаја и Дирекције поморског саобраћаја Банске управе да се ће током ред вожње направи онако како одговара овом крају. (АБ, ОУ, к. 117/34)

друштву "Могрен" да су на њи хове захтјеве за унапређење саобраћајних поморских веза са Будвом добили позитивне одговоре. Јадранска пловидба изјештава да ће њени бродови идућој сезони тицати Будву пута недељно и то: брза пруга бр. 11. Сплит - Дубровник - Будва; пруге 59. и 9. и најзад, ка најважнија туристичка пруга бр. 59. Венеција-Сплит-Дубровник-Будва. Дубровачка пловидба их је писмом обавијестила 2. јануара 1939. године да ће идућу сезону њихови бродови тицати Будву 3 пута недељно: туристичка пруга бр. 7. Венеција-Сплит-Дубровник-Будва-Котор и 2 пута недељно туристичка пруга бр. 8. Сплит-Дубровник-Будва. Према овоме Будва ће у сезони 1940. године имати сваки дан везу са Дубровником бродовима Јадранске и Дубровачке пловидбе, не рачунајући бродове Зетске пловидбе. Општина Зетској пловидби упутила је жалбу позивајући се написану изј

Одговорни људи у Општини и у друштву "Могрен" су пратили промет странаца и добро знали како и којим везама туристи из иностранства долазиле до Будве, зато су толико и инсистирали на бољем повезивању овога краја са важнијим лукама и жељезничким одредиштима на Јадранској обали.

Карактеристично је у том по-гледу директно обраћање друштва "Могрен" Министарству саобраћаја у Београду 1935. године. У том акту Будвани се жале на слабе везе и инсистирају на успостављању директне линије Сплит-Будва и даље кажу: "Досадашње путовање у Будву није путовање него мучење и ми се чудимо како се налази странаца који то могу да поднесу те

бу јеног чешког новинара који је путовао бродом Зетске пловидбе и том приликом му је ко-месар на броду "Херцег-Нови" савјетовао да не иде у Будву је-је тамо велика скупоћа. Зетска пловидба је негирала ове тужбе, наводећи да је она до сада многим учинила за развој Будве и туризма на Јужном приморју и да је унапређење туризма било и било једно од главних стремљења Зетске пловидбе. (АБ, ОУ, 130/1940) Зетска пловидба је теком сезоне, почела од 15. маја 1937. године својим парабродом "Ловћен" одржавала сталну везу Венеција-Будва-Котор, једино најмногобројнијим и нај-једнољубивијим. У Будви је број стизао четвртактом. (Глас Боке, бр. 215, 27. 02. 1937.)

(Наставиће се)

(Наставиће се)

ТРАГОД ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ (81)

Пише: МР МАРКО Ђ. ИВАНОВИЋ

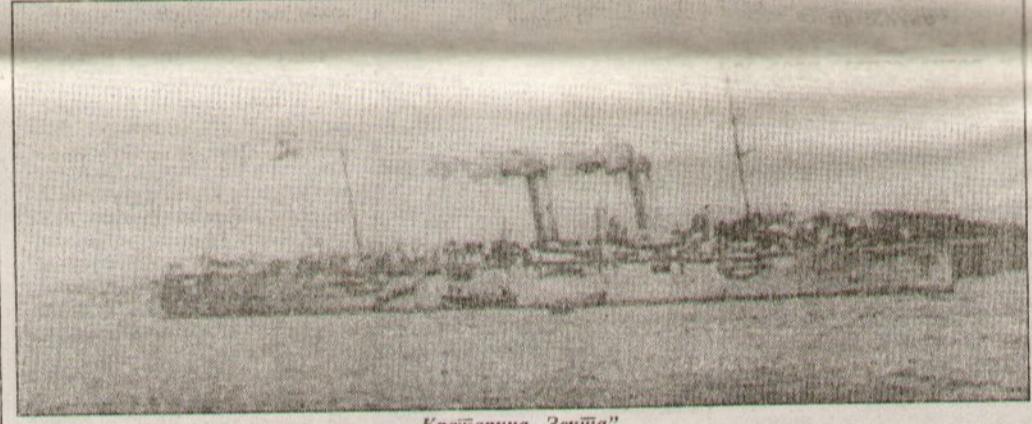
ПРВИ РАТНИ ДАНИ У БУДВИ И ПОТАПАЊЕ АУСТРОУГАРСКЕ КРСТАРИЦЕ "ЗЕНТА" 1914. ГОДИНЕ

зони дејства. Главнина француске флоте улазила је у Јадран укупно 10 пута до краја 1914. године (њене лаке снаге долазиле су и до Виса у намјери да изазову аустроугарску флоту на битку), пратећи транспорте којима је допремана помоћ Црној Гори. У Бару је 18. и 19. септембра искрцан француски морнарички одред са 2 батерије (4 топа од 155 mm и 4 топа од 120 mm), који су до 18. октобра однесени на Ловћен и постављени на положај Кук. Француска флота је бомбардовала и рт Оштро и тврђаву Мамулу на улазу у Бококоторски залив, али се Бока није могла узети због јаког свијетла припадала јединицама непријатељске флоте подстакла ме је да поново тражим наређење за излаз из луке. Примио сам упутство да тек у зору напустим луку. 15. прије подне протекло је без икаквог догађања, а магла која је прије подне дјелимично скраћивала видик, исчезла је послиje подне. У ноћи између 15. и 16. приликом уласка у Боку, био сам позван на адмиралски бојни брод "Монарх" и тамо ми је шеф штаба поново издао наређење да испловим тек у свануће.

није могла узети због јаког утврђења.

О потапању "Зенте" има више докумената, а и двије фотографије овог ратног брода. Важан је "Извјештај" њеног преживјелог командаџа Паула Пахнера (Paul Pachner), капетана фрегате, писан 3 дана након потапања "Зенте" из црногорског заробљеништва на Цетињу. Касније га је Аустро-Угарска команда преписала у више примјерака и један је добио

рејона. Вrijеме је било тихо и видно се лаким повјетарцим од југозапада; на хоризонту није се могло ништа сумњиво опазити. Брод се налазио у приправном стању са поштреном извијачком и стражарском службом. Сви котлови били су припремни да могу на заповијед, одмах, развити највећу снагу. У седам сати и 45 минута прије подне пловили смо у смјеру 133 степена. Отприлике 5

Крешичица „Зенита”

тару. Цијела француска Прва флота, осим њена три брода која су о Средоземљу тражила њемачку Средоземну флоту, учествовала је у осигуравању превожења Француског 9. корпуса (50000 људи и 12000 коња) од 6-10. августа 1914. године. Ова флота добила је задатак да блокира аустроугарску флоту у Јадранском мору, деблокира приморски обалу јужно од Боке и обезбиђи поморски саобраћај на цијелом ратишту. Ради извршења овог задатка адмирал Лапејрери са својом флотом (француска Прва флота ојачана са британска 2 оклопна крсташа и 12 разараца) упутио се према Отранским вратима у ноћи 15/16. августа. Савезничка флота је нашла на аустроугарске ратне бродове из Боке Которске

који су се налазили између Будве и Кастел-Ластве (од 1919. године назване Петровац). У овом првом поморском окрају потопљена је аустроугарска мала (лака) крстарица "ЗЕНТА", у недељу, 16. августа 1914. године између 9 и 10 сати. Ова истакнута крстарица је дан-два раније уништила на Волујици (у Бару) бежичну телефонску станицу и пущала на бараке жељезничког италијанског друштва у Бару.

је потапања "Зенте" приступила широком блокади Јадранског мора, а британски ескадра се вратила ради де-блокаде Дарданела. Упућене су и савезничке подморнице у Јадран, али због ограничених радијуса кретања остајале су свега 1-2 дана

преживјели машински подофицир са потопљење "Зенте", Макс Вурцингер (Max Wurzinger) након пада Црне Горе и његовог повратка из заробљеништва. Упућен му је из Пуле 24. марта 1916. године, а у попрятном писму стоји да води рачуна "да извјештај не буде публикован у штампи". Макс је одликован за храброст сребрном медаљом I реда. Послије рата остао је у Краљевини Југославији и службовао у њеној морнарици у Тивту. Судбина је хтјела да је у мору нашао смрт када је реморкером JPM нашао на морску мину у близини Бара, 5. маја 1945. године. Командантов извјештај у преводу гласи (Игњатије Злоказић, потапање аустријске ратне крстарице "Зента", Историјски записи, година VIII, књига XI, Цетиње, 1955.):

Крстарица „Зента“

морских миља од конпа, између рта Волујице и рта Мендреса, опазили су се ЈЈЗ (југо-југо-западни) прамено-ви дима непријатељских јединица, које су се брзо приближавале. Са јужног рејона блокаде већ је к нама јурио разарац "Улан" пуном паром и, чим је доспјио на сигналну удаљеност, саопштио је своја опажања. Ја сам одмах наредио супротан смјер, највећом брзином узео правац рту Оштро и наредио: "Борбену приправност, Команданту разарача капетану корвете Егону Панфили" (Egon Panfilii) саопштио сам, сигналима, да предстоји сукоб са једном непријатељском флотом и да се до даљње наредбе склони уз мој лесни бок. Послије кратког времена појавили су се на ЗСЗ (Запад-сјеверно-запад) многи стубови дима. Бродови су се приближавали

Дана 13. августа послије поподне преузео сам заповједништво крстарице "Зента" од обольелог капетана фрегате Јосипа Килоа (Josef Culot). Брод је, почевши од 14. па надаље, вршио блокаду црногорске обале (од Спича до ушћа Бојане), а имао је наређење да усумрак напушта рејон блокаде и да се заклони у Боки, и свакога наредног дана, у свануће, да поново исплови, како би могао бити на свом мјесту 14.VIII. У предвечерје, опазио сам сумњива свјетла на хоризонту западно од Будве, те сам одмах радиографски извијестио команду V дивизије, и у исто вријеме опозвао разарача који је и иначе ноћи у рејону блокаде. Претпоставка да су ова бродова су се приближавала великим брзином. Била је то француска флота која је у ловачком смјеру к нама пловила. Укупно смо избрзили 17-18 непријатељских ратних бродова типа "Дантон", оклопљених крстарица праћених од неколико флотила торпиљара који су, колико сам могао запазити, једновременим заокретима били образовали линију: брод за бродом смјером према рту Оштро. Крстарице и торпиљерке заузимају истурени положај. Радиографски извјештавам одмах команданта V дивизије о опажању непријатеља. Посљедњи радиограм је гласио: "17 непријатељских јединица гоне "Зенту". Непријатељ је покушао, и ако без успјеха, да омета нашу везу". (Наставиће се)

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ПОЉОПРИВРЕДА

ПИШЕ:
ЈОВАН МЕДИГОВИЋ, дипл. инг.

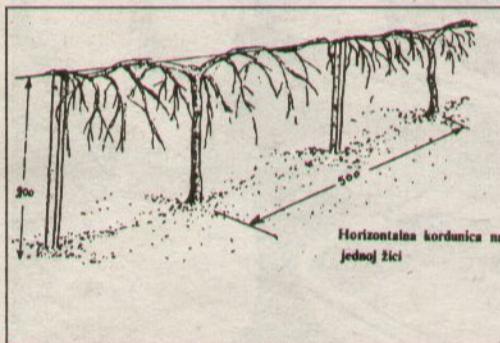
СОРТЕ, НАСЛОН И РЕЗИДБА АКТИНИДИЈЕ

ward. Добар је опрашивач касних сорти.

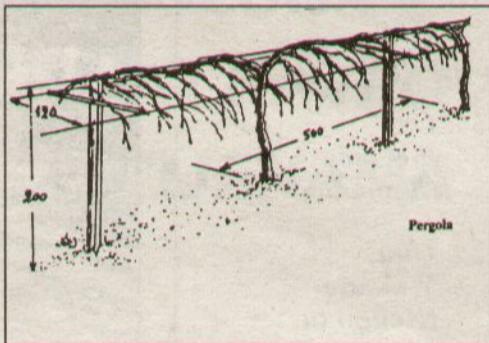
MATUA почиње да цвјети пре Томури-а и траје дуже. Погодна је за сорте које радије почињу цвјетање.

НАСЛОН ЗА АКТИНИДИЈУ Актинидија је лијан-пења-

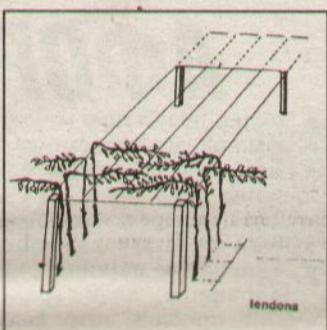
Актинидија је дводомна биљка, тј. разликују се сорте које носе само мушки и сорте које носе само женске цвјетове. Мушки сорте цвје-

Хоризонтална кордуница на једној жици

Пергола

Тендона

тају, али не доносе плод. Својим поленом опрашују женске цвјетове. Због тога је обавезно одабирање прикладних компатibilnih комбинација мушких и женских сорти које истовремено цвјетају и добро су распоређене у воћњаку. Искуство је показало да је тај однос добар када је у женским воћњака долази једна мушка. Пожељно је да у доба цвјетања у воћњаку има пчела.

Женске сорте за плантаже и окућнице

HAYWARD је умерено бујна и родна сорта, плод је крупног 90-100 г. елиптичног облика и добро се чува у хладњаци. Месо је средње сочно, зелено и изврсног укуса. Зри почетком новембра. Сорта је са високим привредно-технолошким особинама.

BRUNO је веома бујна и родна сорта. Плод је тежак 70-80 г. са зеленим слатко-киселим и ароматичним месом. Зри крајем октобра.

MONTY је бујна и родна сорта која даје ситне плодове (40-50 г.), погодна за индустријску прераду и за јело. Захтијева проређивање плодова у циљу постизања веће крупноће. Зри почетком новембра. Отпорна је према сушим и нематодама.

AVBOTT је бујног раста, добро и редовно рађа. Плод је тежак 66-75. г. са укусним месом њежног мириза. Осјетљива је према нематодама, сушки и вјетру. Дозијева крајем октобра.

Мушки сорте опрашивачи **TOMURI** је најбољи опрашивач за водећу сорту Hay-

ница која се хвата за наслон увијањем око њега. При узгоју на окућници облик наслона су: брајде, одрине и шапари. У интензивним комерцијалним засадима најчешће се користе:

ХОРИЗОНТАЛНА КОРДУНИЦА

са једним, два или три спрата (жице). Биљке се саде 4-4,5. м у реду са истим размаком у међуредовима, а стабла су са једним, два или три дебла.

ПЕРГОЛА - биљке се саде на растојању у реду 4-4,5 м. а између редова 5-6 м. Биљке су са једним или два дебла. Перголе су добар и практичен систем.

ТЕНДОНА - стабла се постављају у квадрату или правоугаонiku 5-6 X 5-6 м а висине 2 м. Уз сваки стуб расте воћка. На врху стубова се постављају жице у два смјера на размаку од 50 см. Сматра се једним од најбољих система наслона.

За све системе се користе дрвени, метални или бетонски стубови са жицама дебљине 5,4 mm. Поред наведених система постоји систем тунела, витког вретена, дво-

формирање узгојног облика - циљ ове резидбе је да се што прије постигне обликовање дебла и добије жељени облик круне. Формирање узгојног облика почиње у првој вегетацији послиje садње и траје 2-3 године. Од избјежних младара оставља се најјачи за дебло, везује се уз колац и усмjerava према жици носачу. Кад постигне одређену висину разводи се по жици. У наредним годинама формирање облика се своди на развојење, скраћивање, закидање врхова и уклањање сувишних младица.

Резидба на род - Актинидија има дрвне и мјешовите попољке. Из дрвних се развијају леопарди - водоподе, а из мјешовитих родне гранчице. Кратке родне гранчице (15-40 cm), су са крајим интердијама (простор између два пупољка) и претежно носе мјешовите пупољке. Актинидија рађа на прошлогодишњим леторастима који се скраћују на 5-6 пупољака. Важно је да су родне гранчице близу жице са размаком 25-35 cm једна од друге. Усмjerавају се да се не укрушају и везују, а обнављају се сваких 2-3 године.

Јефњем резидбом се одржава ред у круни и омогућава улажење свјетlosti. Обавља се два до три пута годишње. У мају се уклањају сувишни младари и водоподе и врши везивање. Послиje цвјетања младице се скраћујују на 8-10 пупољака изнад крајњег плода. Скраћују се и бујне младице. Младице мушких биљака се скраћују на 40-50 cm. Почетком септембра се врши прекраћивање и везивање летораста.

За све системе се користе дрвени, метални или бетонски стубови са жицама дебљине 5,4 mm. Поред наведених система постоји систем тунела, витког вретена, дво-

МЕДИЦИНА:

ПИШЕ:
Др ТАДИЈА НИКОЛИЋ

МЕДИЦИНА И АЛТЕРНАТИВА

Спектакуларан напредак техничких наука у другој половини двадесетог вијека омогућио је објашњење готово свих медицинских феномена и потврдио везу између биолошких процеса на нивоу ткива, ћелија и гена са патолошким стањима у развоју болести.

претходне Југославије, по писању штампе чинио чуда и лијечио на стотине људи, одједном је дошао у Црну Гору. На једном тениском турниру на Глави Зете директор хотела ме је упознао са њим. Било је то 1988. године. Вјерујући у оно што штампа пише свакодневно, одмах сам му понудио сарадњу и молио да прими неколико пацијената. У другом разговору врло брзо сам увидео да је оно што он нуди чиста парапсихологија, а резултати само вјеровање пацијената да му је боље док се организки ништа не мијења. Поставио сам му и врло конкретно питање зашто је из Задра, града са врло великом бројем становника и пацијената, дошао баш на Главу Зете. Одговора није било. Сјутрадан је напустио Црну Гору. Од колега из Задра касније сам сазнао да је тако напустио и Задар. Људима је давао наду. Оног момента када је нада несталла, он је одлазио тражећи нове жртве у новим мјестима. Нормално, у том походу постао је баснословно богат.

У свакодневној пракси за готово тридесет година рада у медицини врло често сам наилазио на људе који су спремни да уложе све да би они или њихово дијете оздравило када се ради о болестима где је медицина немоћна. Било је путовања у иностранство да се дјеци оболјелој од церебралне парализе убрзгају ћелије ембриона телета, путовало се код Цуне, одлазило у пешине и користили сви могући мелеми новокомпонованих исцелитеља. Угледни грађани овога града плаћали су баснословна средства да у терминалној фази канцера спасу што се спасити није могло. До сада нисам видио ни једно чудо, било је неколико случајева излечења од рака када је дијагноза била тешка. Испоставило се да је дијагноза уједно и алергija на врхунски методе и ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

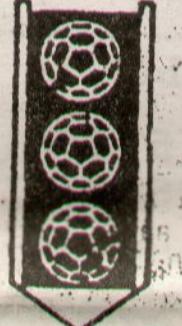
Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикасне.

Мора се признати да у свакремене шарлатане и надриљекаре који немилосрдно трагују људском несрћом, постоји одређен број људи који се озбиљно бави алтернативним облицима медицине имају своје место и лично сматрам да су као допуна ортодоксној медицини врло корисни. Првенствено излечење биљем уз контролисан медицински надзор може дати и има значајну улогу у спречавању болести, а некада и у излечењу. Неке источне медицине у њиховим областима такође могу бити ефикас

Villa BALKAN

Stari grad

**SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA**

P.P. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

**SVE VRSTE
GRAĐEVINSKIH
POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I
ADAPTACIJE**

**ДП
КЊАЗ МИЛОШ**
БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ
ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ
ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297.
ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТ У БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378.

**ЕПТОС
БУДВА**

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285

Фах: 086/51-320

СПОРТ

ОДБОЈКА

ПРВО ОТВОРЕНО ПРВЕНСТВО ГОРЕ ЦРНЕ У "PRO BEACH VOLEY"

ПРАЗНИК ОДБОЈКЕ

• Пар Николић - Мартиновић без премца у Црној Гори

Оддавно се на једној спортској манифестацији није окупило толико познатих бивших и садашњих врхунских играча, као што је било на Првом отвореном првенству Црне Горе у "одбојци на плаши".

На трибинама одбојкашког игралишта на Словенској плажи окупила су се позната одбојкашка имена. Готово читава постава репрезентације Југославије: Слободан Ковач, Горан Вујевић, Андрија Герић, Владимира Батез, Игор Вушуровић, Владимира Јокановић, комплетни тимови "Будућности" и "Будванске ривијере". А на тераси ресторана, одмах уз игралиште, уз чашицу разговора, утакмице су пратили селек-

тор репрезентације Југославије Зоран Гајић, његов колега из омладинске репрезентације Веселин Вуковић, Игор Колаковић, тренер "Будућности" и Ненад Голијанин директор "Партизана". Посебну пажњу на себе привлачио је сто за којим су сједјели бивши играчи сарајевске "Босне": вишеструки репрезентативац Југославије, касније тренер "Црвени звезде", а сада професионалац у Белгији др Ласло Лукач, бивши репрезентативац сада играч "Будућности" Мићо Ђурић, затим Јово Вукаловић, ранији тренер "Партизана"....

Дуготрајним аплаузом подзваљен је Светозар Марковић, предсједник Скупштине Црне Горе, велики заљубљеник у

одбојку, који је присуствовао полуфиналној и финалној утакмици.

Пар Илија Николић и Љубомир Мартиновић још једном су показали да тренутно у Црној Гори немају праву конкуренцију у овоме све популарнијем спорту. У финалној утакмици побиједили су одбојкаше "Будућности" иначе стандардне омладинске репрезентативце, Ненада Карића и Ивана Кнежевића. Треће место припало је пару Бранислава Ђурића и Драгана Рајкића. Заиста, ово је био истински празник одбојке. Велике заслуге за то у првом реду припадају Владимиру Стругару и Школи одбојке ОК "Будванска ривијера" - главним организаторима првенства.

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

ФУДБАЛ

• Послије Лепенског вира фудбалери "Могрена" припреме су наставили у Новом Бечеју где су и дочекали почетак првенства у првој фудбалској лиги.

• Тренер "Могрена" Слободан Халиловић за прву прволигашку утакмицу против "Војводине" у Новом Саду није могао да рачуна на стандардне првотимце Рогановића и Кнежевића који су се повриједили у припремном периоду.

• Због реконструкције стадиона Лугови утакмица другог кола између "Могрена" и "Земуна" одиграна је на Цетињу, на стадиону Обилића пољана. Одговорни људи из фудбалског клуба "Могрена" надају се да ће фудбалери "Могрена" утакмицу четвртог кола против "Пролетера" из Зрењанина одиграти на стадиону Лугови.

• Први прволигашки гол у овом првенству за фудбалере "Могрена" постигао је Небојша Војводић у седмом минути утакмице против "Земуна" на Цетињу.

ОДБОЈКА

• Одбојкаши "Будванске ривијере", нови чланови најелитније одбојкашке лиге, висински дио припрема одрадили су у Ивањици. Због заузетости и обавеза тренера Веселина Вуковића са омладинском репрезентацијом Југославије овај дио припрема одрадиће помоћни тренер Предраг Илић и кондициони тренер Јефто Гога Ераковић.

• На Балканском јуниорском одбојкашком шампионату боје репрезентације Југославије бранили су чак четворица одбојкаша "Будванске ривијере": Вујовић, Перешић, Затрић и Јановић. Тренер омладинске репрезентације Југославије је тренер "Будванске ривијере" - Веселин Вуковић.

• Промотори Првог отвореног првенства Црне Горе у "Pro beach wolex" били су Горан Вујевић и Игор Вушуровић - стандардни репрезентативци Југославије.

КОШАРКА

• Кошаркаши "Могрена", нови чланови прве Б савезне кошаркашке лиге, базични дио припрема одрадили су у Републици Српској, на Јахорини. Тренер "Могрена" Тихо Драговић по повратку кошаркаша "Могрена" са Јахорине изјавио је да хотел "Бистрица" и плавина Јахорина пружају оптималне услове за обављање висинских припрема врхунских спортиста.

БОЉАЊЕ

• На првенству Југославије у боћању, у дисциплини парова, одржаној 8. августа у Херцег Новом, на коме је учествовало 8 парова из Црне Горе и Србије, пар Богдан Ђуровић и Милivoje Прибиловић из БК "Будва" освојили су 4. место. Титулу државног првака освојио је Петковић - Радовић из БК "Козара" из Београда.

• Богдан Ђуровић, члан БК "Будва", освојио је друго место на првенству Југославије у боћању у дисциплини појединачно, одржаном 9. августа у Херцег Новом. У финалном мечу Јован Баша, члан БК "Нови Београд", побиједио је Ђуровића резултатом 13:8, и ако је Ђуровић у овом мечу вођио чак са 8:1.

ВАТЕРПОЛО

• Ватерполисти "Будванске ривијере" све утакмице "Монтенегро купа" у ватерполу играју са омладинским тимом. Нови тренер "Будванске ривијере" Андрија Поповић истиче да резултат у овим утакмицама није у првом плану. Ове утакмице младим ватерполистима "Будванске ривијере" послужиће да стекну играчку рутину и да се својим играма наметну тренеру Поповићу за први тим.

СПОРТСКИ РИБОЛОВ

ЕВРОПСКО ПРВЕНСТВО

ја у Црној Гори. Министарство спрота и Влада Црне Горе, са осталим организаторима, учиниће све да ова манифестација успије.

Учешће су већ пријавили: Италија, Словенија, Хрватска, Сан Марино, Француска и Југославија.

Генерални покровитељ биће Влада Републике Црне Горе, а значајна средstva издвојиће Скупштина општине Будва.

На састанку Организационог комитета је најавлено да је ријеч не само о спортској већи о својеврсној туристичкој манифестацији.

Р.П.

ВАТЕРПОЛО

БУДВА ДОМАЋИН ПРВЕНСТВА ЈУГОСЛАВИЈЕ ЗА ИГРАЧЕ ДО 15 ГОДИНА

ТРИЈУМФ „ПАРТИЗАНА“

• Ватерполисти „Будванске ривијере“ трећи

Трећи мјесец - велики усјех: млади ватерполисти „Будванске ривијере“

На базену у будванској луци од 14. до 16. августа одиграно је првенство Југославије за играче до 15 година, уз учешће осам клубова.

Млади ватерполисти београдског „Партизана“ сасвим заслужено освојили су шампионску титулу. У финалној утакмици, пуно неизвесности, послије велике борбе побиједили су своје вршњаке из херцегновског „Јадрана“ резултатом 12:8.

Велики успех на овогодишњем првенству постигли су млади ва-

то. Међутим, из кола у коју играли смо све боље да би побједама против „Бечеја“ са шест голова разлике и „Тента“, у борби за треће место, показали своје праве вриједности. Треће место је велики успех ове генерације, али и једна опомена и можда посљедње упозорење свима у клубу да овој генерацији ватерполиста морају обезбиједити боље услове за рад и улагати много више средstava. Иначе, бјојим се да ће досада-

РЕЗУЛТАТИ ЗА ПЛАСМАН:

Финале: „Партизан“ - „Јадран“ 12:8, за треће место: „Будванска ривијера“ - „Тент“ 6:5, за пето место: „Београд“ - „Бечеј“ 5:4, за седмо место: „Војводина“ - „Приморац“ 9:7.

шњи рад бити узалудан - прокоментарисао је наступ својих ватерполиста тренер Срећко - Кеко - Јукоковић. Пуне требине на базену у будванској луци током читавог првенства најбоље свједоче да љубитељи спорта у Будви воле ватерполо, посебно када играју „њихова“ дјеца.

ПРИПРЕМИО: Драган КЛАРИЋ

Послије више одлагања, 16. и 17. августа одигран је традиционални, ноћни турнир у малом фудбалу, Будва 1998.

ТИФАНИКС ПОБЈЕДНИК

био је принуђен да, због неријешених финансијских проблема, откаже почетак турнира.

И поред тога што су на овогодишњем турниру учествовали само четири екипе, по ријечима организатора, а и учесника турнира, он је у потпуности успио.

ТИФАНИКС - "ПАДРИНО-ГЕОИНЖЕЊЕРИНГ" 4:2

Стадион хотела "Нафтагас", Бечићи. Гледалаца: око 900. Судија: Милун Достанић (Горњи Милановац). Стријелци: Драговић 2 и Зец 1 за "Тифаникс", а Јововић и

Чоковић за "Падрино-Геоинжењеринг".

"ТИФАНИКС": Кнежевић, Вецијовић, Данчић, Драговић, Зец, Марковић, Аликавазовић, Прибиловић, Радановић и Карапић.

"ПАДРИНО-ГЕОИНЖЕЊЕРИНГ": Матијашевић, Живковић, Зец, Јововић, Чановић, Крижованић, Чоковић и Џвијовић. Фудбалери "Тифаникса" стекли су право да учествују на завршном турниру Јећене лиге малог фудбала Југославије која се игра под покровитељством "Вечерњих новости".

Фудбалери "Тифаникса"

СПОРТ

ФУДБАЛ

ПОЧЕЛО ПРВЕНСТВО У ПРВОЈ САВЕЗНОЈ
ФУДБАЛСКОЈ ЛИГИ

НА ЦЕТИЊУ ПРВИ ПРВОЛИГАШКИ БОДОВИ

„ВОЈВОДИНА“ - „МОГРЕН“ 3:0

Нови Сад, 8. августа
Стадион Војводине
Гледалаца: око 500
Судија: Дејан Делевић (Београд)
Жути картони: Васић и Белић (Војводина), Мацић, Ка-
ваја, Белада и Пима (Могрен).
Црвени картон: Каваја у 89. минуту
Стријелац: Мудринић у 2., Дринчић у 55. и 85. минуту
(из једанаестерца)

Војводина:
Жилић, Драгић, Хаби, Танасијевић, Ристић, Васић,
(Дринчић), Алексић, Ваљковић, Мудринић, (Лерић), Јан-
ковић, Белић (Лазетић).

Могрен:
Шушкавчевић, Обрадовић, (Раковић), Пима, Каваја, Бе-
ла, Ђуришић, Мацић (Богуновић), Муратовић, Мурат-
башић, Мештер (Бошковић), Војводић.

Фудбалери „Могрена“ у примијерној утакмици првен-
ствене сезоне у Новом Саду поражени су од фудбалера
„Војводине“ резултатом 3:0. Новосадски „црвено-бје-
ли“, охрабрени одличним играма на међународној сцени,
много теже него што се то очекивало дошли су до првих
прволигашких бодова. Фудбалери „Могрена“ новосад-
ској публици представили су се као добра екипа и у ве-
ћем дијелу сусрета „Могрен“ је био равнораван против-
ник фудбалерима „Војводине“.

„Војводина“ је заслужено побиједила, али ни моји
фудбалери нису разочарали. Пружили смо достојан от-
пор фудбалерима „Војводине“ који ове године гаје шам-
пионске амбиције“ - кратко је прокоментарисао утакми-
цу у новом Саду тренер „Могрена“ Слободан Халиловић.

„МОГРЕН“ - „ЗЕМУН“ 1:0

Цетиње, 15. августа
Стадион: „Обилић пољана“
Гледалаца: преко 3.000
Судија: Миливоје Јеремић (Севојно)
Стријелац: Небојша Војводић, у 7. минуту
Жути картони: Мацић (Могрен), Ламбулић, Илић (Зе-
мун)
Црвени картон: Илић у 83. минуту (Земун)

„Могрен“: Шушкавчевић, Муратовић, Бошковић, Бела-
да, Ђуришић, Пима, Мацић (Мирковић), Обрадовић, Му-
ратбашић, Раковић, Мештер, Војводић, Пурић.

„Земун“: Ристовић, Миленковић (Пчелар), Ламбулић,
Честић, Раџа, Смиљанић, Младеновић, Бранковић, Ђин-
ђић, Чворковић (Илић), Томић.

Пред више од 3.000 љубитеља фудбала фудбалери „Мо-
грена“ прву овогодишњу прволигашку побједу извође-
ли су на Цетињу на стадиону „Обилића Пољана“ против
фудбалера „Земуна“.

Због радова на стадиону „Лугови“ фудбалери „Могре-
на“ били су принуђени да ову утакмицу одиграју ван Бу-
две. Једини погодак постигао је Небојша Војводић већ у
7. минути, послије одличне аистенције Шефка Мацића.
Током утакмице фудбалери „Могрена“ створили су још
пар стопостотних прилика, али је резултат на kraju
остао непромијењен.

„РАД“ - „МОГРЕН“ 1:0

Београд, 22. августа
Стадион „Рада“
Гледалаца: око 1.000
Судија: З. Савић (Б. Топола)
Стријелац: Михаиловић, у 81. минуту
Жути картони: Томић (Рад), Пима, Белада, Муратбашић
(Могрен)

„Рад“: Шево, Глоговац, Мијовић (Топалов), Живковић,
Хусеиновић (Видојевић), Куновац, Букић, Кузмановски,
Томић, Мутавчић, Вигневић (Михаиловић).

„Могрен“:
Шушкавчевић, Муратовић, Пима, Каваја, Обадовић,
Белада, Мирковић (Раковић), Бошковић (Мештер), Му-
ратбашић (Рогановић), Пурић, Војводић.

Током читаве утакмице у Београду фудбалери „Могре-
на“ били су равноправан противник фудбалерима „Рада“
који се на почетку овогодишње сезоне налази у из-
ванредној форми. Једини погодак на утакмици постигао
је резервиста Михаиловић, послије грешке Шушкавчеви-
ћа, штотом са око 30 метара. Неугодан ударац и клизав-
тер вјероватно су омели голмана „Могрена“ да боље
реагује на штот Михаиловића.

И фудбалери „Могрена“ имали су својих прилика за
постицање голова, међутим голман „Рада“, Шево, у пар
наврата правовремено је интервенисао и спријечио било
каква изненађења на стадиону Бањица.

Д. КЛАРИЋ

РЕД ВОЖЊЕ

авиони

Информације: JAT 244-248, 242-748, „Мон-
тенегротурист“ 245-470, „Интерс“ 244-037,
„Бојатурс“ 631-153 „Монтенегроерлајнз“ 252-709, Црногоратурис 611-603, 634-093,
Луогент 081 243-756, 241-810

MONTENEGRO AIRLINES

ПОДГОРИЦА-БЕОГРАД: понедељком, сри-
једом, петком и суботом у 7.00. ПОДГОРИ-
ЦА - БАР: уторком у 8.00. ПОДГОРИЦА - БУДИМПЕШТА: четвртком у
7.30. ТИВАТ - БЕОГРАД: понедељком, сриједом, петком и суботом у 15.30.
ТИВАТ - ЉУБЉАНА: сриједом у 10.00. БЕОГРАД - ПОДГОРИЦА: понедељ-
ком, сриједом, петком и суботом у 17.00. БАРИ - ПОДГОРИЦА: уторком у
20.30. БУДИМПЕШТА - ПОДГОРИЦА: четвртком у 20.00. БЕОГРАД - ТИ-
ВАТ: понедељком, сриједом, петком и суботом у 8.30. ЉУБЉАНА - ТИВАТ
(од 29. 04.): сриједом у 13.00.

возови

Информације на Жељезничкој
станици у Подгорици 081/633-
663, Никшићу 083/22-180, Бару 085/12-210, Бијелом Пољу 084/22-
951, Београду 011/645-936, 645-843, 645-822

ПОЛАЗАК ИЗ ПОДГОРИЦЕ

БЕОГРАД: 11.30 (брзи); 12.15
(пословни, саобраћа од 26.06. до
30.08.); 15.00 (пословни); 22.50 (ауто-воз); 23.30 (брзи).

НОВИ БЕОГРАД - СУБОТИЦА: 20.50 (брзи); 21.34 (пословни, сао-
браћа од 26.06. до 30.08.).

НИШ: 20.15 (брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.)

БИЈЕЛО ПОЉЕ: 6.32 (локал); 11.30 (брзи); 12.15 (Пословни, сао-
браћа од 26.06. до 30.08.); 13.50 (локал); 15.00 (пословни); 17.00
(локал); 20.15 (брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.); 20.50 (брзи);
21.34 (пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.); 23.30 (брзи).

БАР: 04.33 (брзи, саобраћа од 26.06. до 30.08.); 04.55 (локал);
05.30 (брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.); 06.08 (брзи); 06.35 (ло-
кал); 08.00 (локал, саобраћа од 06.06. до 30.08.); 08.40 (локал);
10.25 (локал); 13.30 (пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.);
14.50 (локал); 16.55 (локал); 18.20 (брзи); 19.36 (локал); 21.30 (по-
словни)

НИКШИЋ: 07.05 (локал); 14.55 (локал)

ПОЛАЗАК ИЗ БАРА

БЕОГРАД: 10.35 (брзи); 11.20 (пословни,
саобраћа од 26.06. до 30.08.); 14.00 (по-
словни); 21.50 (ауто-воз); 22.30 (брзи).

НОВИ БЕОГРАД-СУБОТИЦА: 19.50 (брзи); 20.40 (пословни, сао-
браћа од 26.06. до 30.08.)

НИШ: 19.15 (брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.)

ПОДГОРИЦА: 05.25 (локал); 06.30 (локал); 09.10 (локал, саобра-
ћа од 06.06. до 30.08.); 10.35 (брзи); 11.20 (пословни, саобраћа од
26.06. до 30.08.); 13.50 (локал); 14.00 (пословни); 14.30 (локал);
16.00 (локал); 17.55 (локал, саобраћа од 06.06. до 30.08.); 18.16
(локал); 19.15 (брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.); 19.50 (брзи);
20.40 (пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.); 22.30 (брзи)

БИЈЕЛО ПОЉЕ: 05.25 (локал); 10.35 (брзи); 11.20 (пословни, сао-
браћа од 26.06. до 30.08.); 14.00 (пословни); 16.00 (локал); 19.15
(брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.); 19.50 (брзи); 20.40 (пословни,
саобраћа од 26.06. до 30.08.); 22.30 (брзи)

ПОЛАЗАК ИЗ БИЈЕЛОГ ПОЉА

БЕОГРАД: 0.50 (ауто-воз); 01.30 (брзи); 06.10 (путнички);
10.15 (путнички, саобраћа од 06.06. до 30.08.); 13.35 (брзи); 14.18
(пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.); 17.00 (пословни)

НОВИ БЕОГРАД-СУБОТИЦА: 22.55 (брзи); 23.35 (пословни, сао-
браћа од 26.06. до 30.08.)

НИШ: 22.18 (брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.).

ПОДГОРИЦА: 02.36 (пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.);
03.35 (брзи, саобраћа од 13.06. до 06.09.); 04.05 (брзи); 04.34 (бр-
зи); 06.16 (локал); 11.15 (пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.);
12.20 (локал); 16.12 (брзи); 17.17 (локал); 19.30 (пословни).

БАР: 02.36 (пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.); 03.35 (брзи,
саобраћа од 13.06. до 06.09.); 04.05 (брзи); 04.34 (брзи); 06.16 (ло-
кал); 11.15 (пословни, саобраћа од 26.06. до 30.08.); 12.20 (локал);
16.12 (брзи); 17.17 (локал); 19.30 (пословни).

автобуси

ПОЛАСЦИ АУТОБУСА СА
АУТОБУСКЕ СТАНИЦЕ
„МЕРКУР“ У БУДВИ

ПОДГОРИЦА (преко Петровца) 6.15;
(преко Цетиња) 5.35, 6.35, 7.10, 7.30, 7.40, 8.10, 9.10, 10.20, 10.35,
11.00, 11.35, 12.00, 12.35, 12.45, 13.40, 14.00, 14.10, 14.40, 15.10,
15.40, 17.15, 17.20, 17.30, 17.40, 17.50, 18.00, 18.30, 18.40, 18.55,
19.20, 20.00, 20.10, 20.15, 21.00, 21.15, 21.30, 22.30, 22.50,

БАР: 6.20, 6.25, 6.30, 6.55, 7.05, 7.35, 7.45, 8.00, 8.20, 8.35, 9.25,
9.30, 10.30, 11.15, 11.50, 11.55, 12.10, 12.35, 13.30, 14.00, 14.20,
15.15, 15.20, 15.40, 16.05, 16.40, 16.55, 17.00, 17.30, 17.50, 18.00,
18.00, 18.10, 18.25, 19.05, 19.45.

КОТОР: 6.15, 7.05, 8.00, 8.20, 8.50, 9.30, 9.40, 10.20, 11.20, 12.20,
13.15, 14.15, 14.30, 15.10, 16.15, 17.50, 18.00, 19.20, 20.20, 21.15,
23.15.

ТИВАТ: 5.00, 5.40, 6.00, 7.05, 7.20, 8.15, 10.00, 10.30, 11.15,
11.50, 12.30, 13.15, 14.15, 15.15, 16.15, 17.50, 18.50, 19.20, 20.20,
20.30, 23.10.

ХЕРЦЕГ-НОВИ (преко трајекта) 5.00, 5.40, 6.00, 7.20, 7.30, 8.15,
10.00, 10.30, 11.15, 11.50, 12.30, 13.15, 14.15, 15.15, 16.20, 18.50,
19.40, 20.20, 23.10.